

הלשכה המשפטית

המשרד להגנת הסביבה

דו"ח פעילות

לשנת 2017

תוכן עניינים

1	א. מבוא
2	ב. דגשים והישגים מרכזיים וסיכומי נתונים כמותיים
2	1. דגשים והישגים עיקריים
4	2. סיכומי נתונים כמותיים
6	ג. חקיקה
6	1. כללי
6	2. חקיקה ראשית
6	(א) חקיקה ראשית – יוזמה פנימית
7	(ב) חקיקה ראשית – יוזמה חיצונית
8	3. חקיקת משנה
8	(ג) חקיקת משנה – יוזמה פנימית
11	(ד) חקיקת משנה – יוזמה חיצונית
11	4. חוקי עזר ועדכוני סכומים הקבועים בחקיקה
13	ד. ייעוץ משפטי- מטה
13	1. נושאים מרכזיים שטופלו
17	2. חברות או ייעוץ בוועדות וצוותים
18	ה. ייעוץ משפטי למחוזות
18	1. כללי
18	2. טיפול בעתירות ובתביעות
19	3. בקשות לפתיחה בחקירה
19	4. עיצומים כספיים
20	5. נושאים עיקריים להם ניתן ליווי משפטי
24	ו. אכיפה
24	1. כללי
24	2. נתונים מספריים בנוגע לתיקי חקירה ותביעה
26	3. הישגים עיקריים באכיפה הפלילית
28	4. עיצומים כספיים
29	5. הליכי גביה
29	6. טיפול בבקשות שונות
30	7. פרויקטים נוספים בתחום אכיפה

31	ז . הליכים אזרחיים ומנהליים
31	1. עתירות לבג"צ
31	2. הליכים מנהליים אחרים
32	3. הליכים אזרחיים
32	4. הליכים בענייני עובדים
32	ח. מינהל
33	1. מכרזים
35	2. תמיכות
35	3. הסכמים
36	4. חסויות
37	5. בקשות פטור ממכס
37	6. ניגודי עניינים (במסגרת התקשרויות)
37	7. ענייני עובדים ומנהלה
38	8. נושאים נוספים שטופלו
39	9. השתתפות בוועדות
40	ט. מינויים והסמכות
40	1. מינויים
40	2. הסמכות
41	י. טיפול באמנות בינלאומיות
41	1. אשרור הסכמים
41	2. מזכרי הבנות שטופלו ונחתמו ב-2017
41	3. הצהרת כוונות שטופלו ונחתמו ב-2017
42	יא. שונות
42	1. הצעות החלטה לממשלה
43	2. נהלים והנחיות
43	3. סיוע בהכנת תשובות לדו"חות ביקורת
44	4. הרצאות ופעילות הדרכה
45	יב. נספח - תפקידי הלשכה המשפטית

א. מבוא

הלשכה המשפטית של המשרד להגנת הסביבה מלווה ומנחה משפטית את עבודת המשרד בביצוע תפקידיו ובהגשמת יעדיו בתחום הסביבה. בהיותו משרד העוסק בעיקר ברגולציה ובאכיפה, ההיבט המשפטי הוא היבט מרכזי, והלשכה המשפטית היא מטבע הדברים מעמודי התווך של פעילותו. בדו"ח זה ניתן תמונה כללית על עבודתה של הלשכה המשפטית, כולל נתונים כמותיים, נציין את הישגיה המרכזיים, ונפרט את העשייה הרבה של הלשכה במהלך שנת 2017, לצרכי תיעוד ומעקב. נדגיש כי עשייה זו נעשית מתוך שותפות עם הנהלת המשרד ועובדי המשרד ותוך שמירה על שלטון החוק וערכי היסוד של המשפט הישראלי.

הלשכה המשפטית פועלת במסגרת ארבעה צוותים:

- צוות אכיפה – מלווה את הליכי האכיפה במשרד, תיקים פליליים ועיצומים כספיים, מנהל את מערך התובעים החיצוניים, נותן יעוץ המשפטי שוטף לאשכול אכיפה, לרבות נושאי גבייה, מלווה חקיקה בהיבטי האכיפה;
- צוות יעוץ וחקיקה – נותן ייעוץ משפטי שוטף לאגפי ואשכולות המטה בתחומי הסביבה השונים, מכין חקיקה ראשית וחקיקת משנה, מגיב לחקיקה פרטית וחקיקה של משרדים אחרים, מכין נהלים נדרשים והחלטות ממשלה;
- צוות יעוץ משפטי למחוזות – מלווה את כל עבודת המחוזות, על היבטיה השונים, ובכלל זה את הליכי ההסדרה, הרישוי והאכיפה המנהלית המבוצעים בהם, וההליכים המשפטיים הנוגעים להליכים אלה;
- צוות מנהל - מלווה את התקשרויות המשרד (מכרזים וחוזים), את חלוקת כספי התמיכות על-ידיו, נותן יעוץ משפטי בנושאי עובדים, ופועל ליישום הוראות התקשי"ר, התכ"מ והנחיות היועץ המשפטי לממשלה בהיבטים שונים של פעילויותיהם של משרדי ממשלה.

את כל אלה ואת היועצת המשפטית מלווה צוות מזכירות מסור ומיומן.

עובדי הלשכה המשפטית יבואו כולם על הברכה והתודה על עשייה רבה, מסורה ואכפתית, בתנאים של עומס עצום, תוך גילוי מקצועיות, מחויבות ערכית, ואווירת עבודה חברית ונעימה.

ב. דגשים והישגים מרכזיים

וסיכומי נתונים כמותיים

1. דגשים והישגים עיקריים

בטרם נפרט את העשייה הרבה של הלשכה המשפטית במהלך 2017, נציין מספר נושאים שיש לתת להם את הדגש הראוי. אין מדובר בתמצית העשייה, כי אם במספר נקודות בולטות במיוחד מעבר לכלל העשייה השוטפת:

1. **מיכל האמוניה** – ליווי אינטנסיבי של תהליך סגירת מיכל האמוניה בחיפה ובחינת החלופות למערך אספקת אמוניה לישראל. הליווי כלל מספר הליכים משפטיים בכמה ערכאות שיפוטיות במקביל, קידום החלטות ממשלה, ליווי הליך ביקורת של משרד מבקר המדינה, ליווי עבודת צוותי 'המנחה הלאומי' בתחום החומרים המסוכנים בנושא, ליווי עבודת צוות בינמשרדי לבחינת היבטים ביטחוניים, הכנת חוות דעת משפטיות וכן השתתפות בדיונים משפטיים בהיבטים שונים שהתעוררו אגב ובעקבות הטיפול בנושא, כגון רישוי עסקים בנמלים.
2. **איכות אוויר** – גם השנה בלט הטיפול ביעוץ משפטי בתחום איכות האוויר. בין הנושאים המרכזיים שטופלו במהלך השנה היה ליווי הפחתת זיהום האוויר במפרץ חיפה, שכלל ליווי הוצאת צו מנהלי למניעה ולצמצום של זיהום האוויר לחברות קבוצת בז"ן במפרץ חיפה. כמו כן, גובשו ההסדרים להקמה של אזור מוגבל תנועה לרכבים מזהמים בחיפה ("אזור אוויר נקי") ראשון בישראל. לצד זה, ניתן ליווי לתכנית להפחתת זיהום האוויר מרכבי דיזל מזהמים, וקודמו תקנות כחלק מתכנית זו. עוד ניתנו הוראות לצמצום ומניעת זיהום אוויר מקרונות הכח של רכבת ישראל. נושא מרכזי נוסף הינו הפחתת זיהום אוויר ממשק האנרגיה, לרבות ליווי פרויקט הפחתת פליטות מתחנות הכוח הפחמיות וצמצום השימוש בפחם, קידום פעילות ממשלתית בנושא האצת חיבור מפעלים לגז טבעי, והיערכות לתקלה בהזרמת גז טבעי ממאגר תמר.
3. **קידום חקיקה בתחומי שמירת טבע** – בשנה זו הושקעו מאמצים רבים בקידום חקיקת משנה בתחום שמירת הטבע. בין ההישגים הבולטים - פרסום שני תיקונים לחקיקת משנה בעלי חשיבות רבה: האחד, פרסום תיקון לתקנות להגנת חיית הבר, לאחר שנים של טיפול אינטנסיבי, אשר נועד ליצור הסדר למתן רישיונות ציד מכוח החוק להגנת חיית הבר, וזאת לאור קשיים חוקתיים ביישום ההסדרים החוקיים שקדמו לו, ועל רקע מספר עתירות לבג"צ בעניינים אלה. התיקון השני הינו תיקון מהותי ומקיף לאכרזת ערכי טבע מוגנים מכוח חוק גנים לאומיים ושמורות טבע, שנועד ליישם את האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיית בר וצמחיית בר הנתונים בסכנה. תיקון זה נדרש על-מנת לעמוד במחויבויות המדינה לאמנה הנזכרת (אמנת CITES). קידום החקיקה בשני המקרים היה כרוך במאמץ משותף ואינטנסיבי עם רשות הטבע והגנים ועם משרד המשפטים.

4. **אירוע נחל אשלים** – עם קריסת דופן של אחת מבריכות האידי של חברת רותם אמפרט, ושפיכת כמויות גדולות של מי גבס חומציים בתוואי נחל אשלים, נגרם נזק כבד מאוד למערכת האקולוגית במקום. אירוע זה העלה מחדש את סוגיית זכותה של המדינה לתבוע עקב הפגיעה במארג החיים בשמורת הטבע, ממנו נהנים כל תושבי המדינה. כמו לגבי אירוע עברונה (שם נגרם נזק לשמורה בשל פיצוץ צינור דלק של קצא"א) גיבשנו עמדה משפטית עקרונית, לפיה ניתן להגיש תביעה אזרחית על-ידי גורמי המדינה בגין נזקים אלה (מַעֲבָר לעלויותיהן של פעולות הניקוי, הניטור והשיקום, ומַעֲבָר למפגעי זיהום שונים) – וזאת הן מבחינת העילה והן מבחינת ראש הנזק. בתיאום עם הפרקליטות הוחלט להגיש תובענה ייצוגית על-ידי רשות הטבע והגנים, שתיוצג על-ידי המדינה, והוגשה על כך הודעה לבית-המשפט.
5. **קבלת ערעורים על קולת ענישה ועל אי הרשעת מנהלים** – במהלך שנת 2017 הוגשו ערעורים עקרוניים על פסקי דין שהקלו בעונשם על עבריינים סביבתיים ושנמנעו מלהרשיעם. מרבית הערעורים התקבלו, ובית המשפט המחוזי החמיר את הענישה שנקבעה בבתי משפט השלום, והדגיש את חשיבותה של הרשעת המנהלים. נקבע כי יש חשיבות להרשעתם של נושאי משרה בכירים, וזאת גם בעבירות אסדרתיות של אחריות קפידה, בשל היותם קובעי החלטות ואחראים על התקציב הנדרש, ואשר בכוחם לנקוט את האמצעים שימנעו את המפגעים. עוד קבע בית-המשפט כי הימנעות מהרשעה משדרת מסר בלתי ראוי מטעמה של מערכת המשפט בכל הנוגע לעבירות אלה.
6. **המשך מגמת העלייה בעיצומים כספיים** – נרשמה עלייה של 50% לעומת השנה הקודמת (בה נרשמה עלייה של 60% לעומת השנה שקדמה לה).
7. **יישום הסכם המסגרת בעניין זרוע הביצוע לעניין שיקום קרקעות** – יישום החלטת הממשלה בדבר פעולתה של החברה הממשלתית לשירותי איכות הסביבה כזרוע ביצוע של המשרד בכל הנוגע לשיקום קרקעות, הצריך גם השנה ליווי משפטי אינטנסיבי, על-מנת לפתור סוגיות של ניגוד עניינים בפעולתה של החברה, הכנת נהלים, מענה לתלונות נגד החברה, גיבוש קריטריונים לסדרי העדיפויות בטיפול בקרקעות, תיקון הסכם המסגרת, וליבון האפשרות לכלול את שיקומם של אתרי הטמנה במסגרת פעולתה של זרוע הביצוע.
8. **הקצאת כספים לתאגידים סטטוטוריים** – בשנת 2017 החלה בחינה עקרונית של דרכי העברת כספים על-ידי המשרד לגופים ציבוריים חוץ ממשלתיים (תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות), נעשתה פנייה למשרד המשפטים בעניין, והוכן מסמך מסכם ומפורט. הנושא עודנו טעון ליבון בשנה הקרובה מול משרדי האוצר והמשפטים.

2. סיכומי נתונים כמותיים

1. חקיקה ויעוץ:

- סה"כ דברי חקיקה ראשית ומשנה בטיפול בשנת 2017 – 111
- סה"כ חקיקה ראשית בטיפול – 30
- סה"כ חקיקת משנה בטיפול – 81
- חוות דעת להצעות חוק פרטיות – 37
- עדכוני סכומי אגרות – 24
- חוקי עזר – 90

2. אכיפה פלילית:

- סך כל התיקים המצויים בטיפול הלשכה המשפטית - 301 תיקים.
- תיקי חקירה חדשים שהתקבלו במהלך שנת 2017 בלשכה המשפטית – 52.
- תיקים בהם הסתיים הטיפול – 118.
- כתבי אישום שהוגשו – 40.
- פס"ד בערכאה ראשונה – 69 פסקי-דין, מהם 67 הכוללים הרשעה או אשם ללא הרשעה, ו- 2 זיכויים.
- ערעורים – 7 הוגשו על-ידי המדינה ו- 4 הוגשו על-ידי הנאשמים.
- בקשות לפתיחה בחקירה, שנבדקו על-ידי היועצים המשפטיים למחוזות – 38.

3. עיצומים כספיים:

- סה"כ 125 עיצומים כספיים, מהם –
- 26 עיצומים כספיים טופלו על-ידי היועצים המשפטיים למחוזות.
- 99 עיצומים כספיים טופלו על-ידי צוות אכיפה.

4. הליכים שאינם פליליים בבתי משפט:

- סה"כ הליכים 328, מתוכם מטופלים במחוזות 121, בהם:
- 73 עתירות לבג"צ, 16 מתוכן מטופלות במחוזות.
- 95 הליכים מנהליים אחרים, 44 מתוכם מטופלים במחוזות.
- 153 הליכים אזרחיים, 60 מתוכם מטופלים במחוזות.
- מתוך כלל ההליכים האזרחיים -
- 26 הליכים הם תובענות ייצוגיות, מתוכם 15 טופלו במחוזות.
- 7 הליכים בענייני עובדים.

5. מנהל:

- מכרזים - 41
- הסכמים - 15

- הליכי פטור ממכרז - 176
- תמיכות - 28
- חסויות - 38
- ענייני עובדים - סה"כ, מתוכם :
- היתרי עבודה פרטית - 38
- מקרים של טיפול בענייני עובדים, ביניהם הליכי משמעת - 25
- הסדרי ניגוד עניינים - 68
- בדיקת תחולת חוק הצינון על עובדים שפרשו מהמשרד - 2
- הליכים משפטיים בענייני עובדים - 4

6. מינויים והסמכות :

- סה"כ מינויים והסמכות בטיפול הלשכה המשפטית - 309, מהם :
- מינויים - 20.
- הסמכות - 289.

7. טיפול באמנות בין-לאומיות :

- 4 נושאים שונים בטיפול, ובהם :
- מזכרי הבנות - 3 (כולם עם סין)
- הצהרת כוונות - 1 (עם קניה).

8. שונות :

- הצעות החלטות ממשלה שטופלו - 19.
- נהלים שטופלו או לוו על-ידי הלשכה המשפטית - 8.
- דוחות מבקר המדינה שטופלו - 9.
- הרצאות ופעולות הדרכה שהועברו - 75 הרצאות, ויום עיון אחד לתובעים.
- ועדות קבועות בהן היתה השתתפות (חברות או ייעוץ) של נציגי הלשכה - 31.

ג. חקיקה

1. כללי

ריכוז נתונים כמותיים לשנת 2017

- סה"כ דברי חקיקה שטופלו בשנת 2017 – 111 (ללא חוקי עזר והצעות חוק פרטיות) מהם –
  - ביוזמת המשרד (ראשית ומשנה) – 43
  - חקיקה ראשית – 30
  - חקיקת משנה – 81
  - הטיפול הסתיים בשנת 2017 - 25
- סה"כ חוקי עזר – 90
- חוות דעת להצעות חוק פרטיות – 37
- עדכוני סכומי אגרות, היטלים ועיצומים - 24

2. חקיקה ראשית

(א) חקיקה ראשית – יוזמה פנימית

בשנת 2017 טופלו 9 הצעות לחקיקה ראשית שנכתבו ביוזמת המשרד.

סיכום נתונים לגבי סטטוס הטיפול בסוף השנה -

- פורסם ברשומות – 1
- טיוטה בהכנה לקראת אישור ועדת השרים לענייני חקיקה – 2
- הופץ תזכיר - 2
- טיוטה בהכנה – 4

להלן רשימת החיקוקים:

מס'	שם החיקוק	סטטוס בסוף 2017	נושא סביבתי
1.	הצעת חוק שמירת הניקיון (הוראת שעה)(תיקון), התשע"ז-2017	פורסם ברשומות	פסולת

איכות אוויר ; אנרגיה ; חומרים מסוכנים ; ים וחופים ; שפכים	טיוטה בהכנה לקראת אישור ועדת שרים לענייני חקיקה	הצעת חוק רישוי סביבתי משולב, תשע"ה – 2015	.2
קרינה	טיוטה בהכנה לקראת אישור ועדת שרים לענייני חקיקה	הצעת חוק הגנת הסביבה מפני קרינה מייננת, תשע"ח - 2018	.3
איכות אוויר ; טבע ומגוון ביולוגי ; פסולת ; קרינה	הופץ תזכיר	הצעת חוק הגנת הסביבה (תיקוני חקיקה), התשע"ח-2017	.4
פסולת	הופץ תזכיר	הצעת חוק שמירת הניקיון (תיקון) (פינוי פסולת בניין), התשע"ז-2017	.5
חומרים מסוכנים	טיוטה בהכנה	הצעת חוק רישוי כימיקלים, תשע"ח-2018	.6
פסולת	טיוטה בהכנה	הצעת חוק הפיקדון על מיכלי משקה (תיקון), התשע"ז-2017	.7
פסולת	טיוטה בהכנה	הצעת חוק להסדרת הטיפול באריזות (תיקון - מיכלי משקה), התשע"ז-2017	.8
בניה ירוקה	טיוטה בהכנה	הצעת חוק לאסדרת בדיקת מבנים לפי תקן בניה ירוקה, תשע"ח-2018	.9

(ב) חקיקה ראשית – יוזמה חיצונית

בשנת 2017 טופלו 90 הצעות לחקיקה ראשית שנכתבו ביוזמה חיצונית, אשר יש להן השפעה סביבתית והצריכו טיפול.

הצעות חוק ביוזמת משרדי ממשלה אחרים – 21

מהן, פורסמו ברשומות והסתיים הטיפול בשנת 2017 – 8

הצעות חוק פרטיות

הוכנו 37 חוות דעת לגבי הצעות חוק פרטיות.

3. חקיקת משנה

(ג) חקיקת משנה – יוזמה פנימית

בשנת 2017 טופלו 34 הצעות לחקיקת משנה שנכתבו ביוזמת המשרד.

סיכום נתונים לגבי סטטוס הטיפול בסוף השנה -

- פורסמו ברשומות – 8
- הועבר לאישור ועדה בכנסת - 1
- התקבל אישור נוסח משרד המשפטים - 1
- נשלח לאישור נוסח במשרד המשפטים – 6
- הופץ להערות הציבור – 2
- הופץ להתייעצות פנים משרדית – 2
- טיוטה בהכנה – 14

להלן רשימת החיקוקים:

מס'	שם החיקוק	סטטוס בסוף 2017	נושא
1.	אכרזת גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (יישום האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיית בר וצמחיית בר הנתונים בסכנה) (ערכי טבע מוגנים), (תיקון), תשע"ח-2017	פורסם ברשומות	טבע ומגוון ביולוגי
2.	תקנות גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (אגרות כניסה לגנים ולשמורות) (תיקון מצדה), התשע"ז-2017	פורסם ברשומות	טבע ומגוון ביולוגי
3.	תקנות להגנת חיות הבר (הוראת שעה) (תיקון מספר 3), התשע"ז-2017	פורסם ברשומות	טבע ומגוון ביולוגי
4.	תקנות להגנת חיית הבר (הוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשע"ז-2017	פורסם ברשומות	טבע ומגוון ביולוגי
5.	תקנות להגנת חיית הבר (תיקון), התשע"ו-2017	פורסם ברשומות	טבע ומגוון ביולוגי
6.	תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש) (תיקון מס' 2), התשע"ז-2017	פורסם ברשומות	מניעת רעש
7.	תקנות אוויר נקי (מניעת זיהום אוויר מתחנות דלק), התשע"ז-2017	פורסם ברשומות	איכות אוויר

מזיקים והדברה	פורסם ברשומות	תקנות הסדרת העיסוק בהדברה תברואית (הפחתה של סכומי עיצום כספי), התשע"ז-2017	.8
אכיפה	הועבר לאישור ועדה בכנסת	תקנות למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות) (שינוי התוספת לחוק), התשע"ח-2017	.9
טבע ומגוון ביולוגי	התקבל אישור נוסח משרד המשפטים	תקנות גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (אגרות כניסה לגנים ושמורות), התשע"ח-2017	.10
אסבסט ואבק מזיק	נשלח לאישור נוסח משרד המשפטים	תקנות למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק (פטור מרישיון ומהיתר לעבודת אסבסט ומניעת ניגוד עניינים) (תיקון), התשע"ח-2017	.11
טבע ומגוון ביולוגי	נשלח לאישור נוסח משרד המשפטים	צו גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (הכרזה על תחום מוגן - בטיחה), התשע"ח-2017	.12
טבע ומגוון ביולוגי	נשלח לאישור נוסח משרד המשפטים	צו גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (הכרזה על תחום מוגן - חולות סמר), התשע"ח-2017	.13
טבע ומגוון ביולוגי	נשלח לאישור נוסח משרד המשפטים	צו גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (סימון תחום מוגן), התשע"ח-2017	.14
מניעת רעש	נשלח לאישור נוסח משרד המשפטים	תקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר) (תיקון), התשע"ח-2017	.15
פסולת	נשלח לאישור נוסח משרד המשפטים	תקנות צמצום השימוש בשקיות נשיאה חד-פעמיות (הפחתה של סכומי עיצום כספי), התשע"ח-2017	.16
חומרים מסוכנים	הופץ להערות הציבור	תקנות החומרים המסוכנים (פסולת מסוכנת), התשע"ח-2017	.17
איכות אוויר	הופץ להערות הציבור	תקנות אוויר נקי (זיהום אוויר מכלי רכב) (תיקון – דירוג וסימון רכב מנועי), התשע"ח-2017	.18
שפכים	הופץ להתייעצות פנימית	תקנות המים (שימוש בבוצה וסילוקה) (תיקון), התשע"ח-2017	.19
ים וחופים	הופץ להתייעצות פנימית	תקנות מניעת זיהום הים (הטלת פסולת) (תיקון), התשע"ח-2017	.20
מים ונחלים	טיוטה בהכנה	תקנות בריאות העם (תקני איכות מי פלט מבריכות דגים וכללים לטיפול בהם), התשע"ח-2017	.21

טבע ומגוון ביולוגי	טיוטה בהכנה	כללי גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (סדרים והתנהגות בגנים לאומיים), התשע"ח-2017	.22
מים ונחלים	טיוטה בהכנה	תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים)(תיקון), התשע"ח-2017	.23
חומרים מסוכנים	טיוטה בהכנה	צו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (מחיר טיפול בפסולת מסוכנת בחברה לשירותי איכות הסביבה), התשע"ח-2017	.24
פסולת	טיוטה בהכנה	הצעת תקנות רישוי עסקים (תחנת מעבר לפסולת) (תיקון), התשע"ח-2017	.25
מזיקים והדברה	טיוטה בהכנה	צו הסדרת העיסוק בהדברה תברואית (היתר מיוחד לביצוע פעולות הדברה), התשע"ח-2017	.26
מזיקים והדברה	טיוטה בהכנה	תקנות הסדרת העיסוק בהדברה תברואית (הגשת בקשה לרישיון מדביר), התשע"ח-2017	.27
מזיקים והדברה	טיוטה בהכנה	תקנות הסדרת העיסוק בהדברה תברואית (הכרה בתכנית הכשרה), התשע"ח-2017	.28
טבע ומגוון ביולוגי	טיוטה בהכנה	אכרזת גנים לאומיים ושמורות טבע (ערכי טבע מוגנים)(תיקון), התשע"ח-2017	.29
טבע ומגוון ביולוגי	טיוטה בהכנה	צו גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (תחום מוגן - גבעות כורכר נס ציונה), התשע"ח-2017	.30
טבע ומגוון ביולוגי	טיוטה בהכנה	צו גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (תחום מוגן - חוף השרון), התשע"ח-2017	.31
טבע ומגוון ביולוגי	טיוטה בהכנה	תקנות המים (מניעת זיהום מים) (יבוא, הפצה ושיווק של צמחי מים פולשים), התשע"ח-2017	.32
איכות אוויר	טיוטה בהכנה	תקנות אוויר נקי (מניעת זיהום אוויר משריפת פסולת), התשע"ח-2017	.33
קרינה	טיוטה בהכנה	תקנות הקרינה הבלתי מייננת (תיקון), התשע"ח-2017	.34

(ד) חקיקת משנה – יוזמה חיצונית

בשנת 2017 טופלו 47 הצעות לחקיקת משנה שנכתבו ביוזמת משרדי ממשלה אחרים, אשר יש להן השפעה סביבתית וחייבו טיפול.

מהן, בסוף השנה :

- פורסמו ברשומות והסתיים הטיפול – 8

במסגרת זו מצויים 5 דברי חקיקה שבסמכות משרדי ממשלה אחרים, אשר קודמו ביוזמת המשרד או בשיתוף מלא עם גורמי המשרד, בהם 2 דברי חקיקה להחלת חקיקה סביבתית בתחומי ההתיישבות הישראלית באיו"ש.

4. חוקי עזר ועדכוני סכומים הקבועים בחקיקה

א. הלשכה המשפטית מרכזת את הטיפול בהערות המשרד ובאישורי השר להגנת הסביבה לחוקי עזר בנושאים סביבתיים שיוזמות רשויות מקומיות.

בשנת 2017 חלה עלייה של כ- 90% בהיקף הטיפול בחוקי עזר שטופלו במשרד. כמו כן, התרחב הטיפול בסוגיות עקרוניות הנוגעות לאישור חוק עזר.

סה"כ חוקי עזר בטיפול בשנת 2017 – 90 (כמעט כפול מבשנה החולפת

23 חוקי עזר – פורסמו ברשומות והסתיים הטיפול

ב. מדי שנה מפרסם המשרד ברשומות הודעות עדכון לסכומים שונים שנקבעו בחקיקה.

סה"כ הודעות עדכון שפורסמו ב- 2017 - 24

1. הודעות עדכון אגרות שפורסמו בשנת 2017 – 13

מכוח -

- תקנות להגנת חיית הבר, התשל"ו-1976 - 1
- תקנות הרוקחים (יסודות רדיואקטיביים ומוצריהם), התש"ם-1980 - 2
- תקנות מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התש"ן-1990 - 2
- תקנות מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ד-1994 - 5
- צו החומרים המסוכנים (אגרת היתר רעלים), התשנ"ז-1997 - 1
- תקנות הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ט-2009 - 1
- תקנות אוויר נקי (אגרות), התשע"א-2010 - 1

2. הודעות עדכון סכומי עיצומים כספיים שפורסמו בשנת 2017 – 9

מכוח -

- חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988-1
- חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993-1
- חוק לסילוק ולמיחזור צמיגים, התשס"ז-2007-1
- חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008-1
- חוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א-2011-1
- חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011-1
- חוק לטיפול סביבתי בציוד חשמלי ואלקטרוני ובסוללות, התשע"ב-2012-1
- חוק הגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה- חובות דיווח ומרשם), התשע"ב-2012-1
- חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016-1

3. הודעות עדכון סכומי היטלים שפורסמו בשנת 2017 – 2

מכוח -

- חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984-1
- תקנות מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים (היטל למניעת זיהום הים), התשע"א-2011-1

ד. ייעוץ משפטי- מטה

1. נושאים מרכזיים שטופלו

הלשכה המשפטית מלווה באופן שוטף למעלה מ-20 אגפים ותחומים מקצועיים במטה המשרד. הייעוץ המשפטי כולל – בצד קידום הליכי חקיקה - מתן חוות דעת משפטיות, סיוע בהכנת נהלים והנחיות, ייעוץ שוטף לשאלות יומיומיות ולפרויקטים מיוחדים.

א. אשכול תעשיות

(1) איכות אוויר ותחבורה

הייעוץ השוטף השנה כלל ליווי למערך היתרי פליטה, בדגש על יישום התנאים בהיתרים שהוצאו בשנים האחרונות, הפחתת פליטות ממשק החשמל, ייעוץ בתחום זיהום האוויר מתחבורה ועדכון הנחיות ונהלים. נושאים מרכזיים שטופלו –

1. קידום יישום אזור מוגבל תנועה לכלי רכב מזהמים בחיפה ("אזור אוויר נקי").
2. ליווי פרויקט הפחתת פליטות מתחנות הכוח הפחמיות וצמצום השימוש בפחם.
3. עדכון הנחיות ונהלים בנושא ניטור, דיגום ותקינות של ארובות.
4. עדכון הנחיות הממונה להגשת בקשה לקבלת היתר פליטה לענף המתכת.
5. קידום פעילות ממשלתית בנושא האצת חיבור מפעלים לגז טבעי והפחתת זיהום אוויר.
6. ליווי צעדים להפחתת זיהום האוויר מהרכבת, כולל הוצאת הוראות מחייבות להתקנת מסנני חלקיקים בקרונוות הכח.
7. ליווי הוצאת צו מינהלי למניעה או לצמצום של זיהום האוויר לחברות מתחם בז"ן במפרץ חיפה, בעקבות חריגות רבות במדידות בנון סביב המתחם.

(2) אסבסט ואבק מזיק

הייעוץ כלל ליווי היבטים משפטיים במסגרת יישום החוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011, ובכלל זה: קידום תיקון בחקיקת משנה, הליכי רישוי ופיקוח על העוסקים באסבסט, וטיפול בתביעות נזיקין.

(3) חומרים מסוכנים

הייעוץ כלל ליווי נושאים שוטפים, בדגש על עדכון תנאים בהיתרי רעלים, יישום מדיניות מרחקי הפרדה, כתיבת נהלים ופרויקטים מיוחדים. הנושאים המרכזיים שטופלו –

1. פסולת מסוכנת – עדכון מדיניות ונהלים, קידום חקיקת משנה.
2. מיכל האמוניה בחיפה – ליווי עבודת האגף בנושא הפחתת הסיכונים מהמיכל.

(4) חירום

הייעוץ המשפטי התמקד במספר נושאים מרכזיים, בצד יישום החלטות ממשלה והתייחסות לחקיקה –

1. יצירת תשתית להסדרת סמכויותיהם של כונני סביבה, לרבות קבלת אישור נציבות שירות המדינה, קבלת אישור וועדת הסמכות המשרדית ועבודה מול המחוזות.

2. הכנת טיוטת מדריך להוראות למפעלי חומרים מסוכנים בעניין מניעת אירוע חומרים מסוכנים בעקבות תקיפת סייבר.

5) טיפול משולב בתעשיות

נעשתה עבודה אינטנסיבית לקידום רישוי סביבתי משולב בישראל. העבודה כללה בעיקר קידום טיוטת חוק, תוך דיון עם גורמים שונים בממשלה ומחוצה לה.

6) מניעת רעש וקרינה

בתחום מניעת רעש, הייעוץ המשפטי כלל קידום של מספר תיקוני חקיקה, וכן ייעוץ שוטף, בדגש על סיוע לאגף במענה לפניית של רשויות מקומיות, אנשי מקצוע בתחום מניעת רעש והציבור הרחב.

בתחום הקרינה, הייעוץ המשפטי התמקד בהמשך קידום חקיקה חדשה לאסדרת העיסוק בקרינה מייננת, וטיפול בהיבטים הנוגעים לקרינה בחקיקת משנה של מנהל התכנון. כמו כן טופלו הליכים משפטיים שונים, וניתן ייעוץ בנושאים מורכבים, ובהם שימוש באפר פחם וחשיפה לקרינה ממתקני חשמל.

7) קרקעות מזוהמות, דלקים ושפכי תעשייה

בתחום הקרקעות המזוהמות, הייעוץ המשפטי התמקד בליווי עדכון מדיניות המשרד בתחום מניעת זיהום קרקע והטיפול במזהמים בקרקע, וכן בכתיבת נהלים והנחיות מקצועיות, ומפרטים אחידים ברישיונות עסק. בנוסף, ניתן ליווי שוטף לאגף בנושא טיפול בקרקעות.

בתחום שפכי התעשייה ניתן ייעוץ משפטי שוטף בנושאים שונים, בין היתר בכתיבת הנחיות לטיפול ותחזוקת מפרידי שומן, מפרטים אחידים ברישיונות עסק ופרסום הנחיות משותפות לניטור שפכי תעשייה עם משרד הבריאות ורשות המים.

8) רישוי עסקים

הייעוץ המשפטי המשיך להתמקד ביישום התיקון האחרון לחוק רישוי עסקים במסגרת רפורמת הבר משנת 2010. הייעוץ כלל ניסוח תנאים למפרטים אחידים ומפרט תנאים כלליים, ביצוע הסמכות, מתן הדרכה לרכזי המשרד ועובדי היחידות הסביבתיות, השתתפות בוועדה הבין משרדית לרישוי עסקים, ומתן ליווי משפטי שוטף בהיבטים של רישוי ופיקוח.

ב. אשכול מדיניות ותכנון

(1) מדיניות סביבתית

הייעוץ המשפטי התמקד בליווי גיבושה של מדיניות לגבי הכלים המתאימים להסדרת תחום הבניה הירוקה, הליכי הערכת השפעות של חקיקה (RIA), לצד ליווי שוטף של נושאים המטופלים על-ידי האגף.

(2) תכנון סביבתי

ניתן ייעוץ שוטף לנציגי המשרד במוסדות התכנון, בדגש על תכנון סביבתי ותפקידו של המשרד כיועץ סביבתי. נושא מרכזי שלוה השנה הינו הטיפול בנושא המצוק החופי, ובעיקר סוגיות תכנוניות הנוגעות להגנות המצוק והממשקים בין המשרד לחברה הממשלתית להגנת המצוק. נושא מרכזי נוסף שלוה גם השנה הוא היערכות המשרד ליישום הרפורמה ברישוי הבניה, לרבות ליווי משפטי של חקיקת משנה, יישום הליך רישוי הבניה החדש על-ידי המשרד, והיערכות המשרד להקמת מכוני בקרה והסמכת בקרים מורשים מטעם המשרד. נושאים מרכזיים נוספים שטופלו -

1. מעמד יחידות סביבתיות בתכנון וברישוי
2. שיקום ים המלח
3. סוגיות בנושא קידוחי גז טבעי
4. ממשק בין תכנון לבין סוגיות של טיפול בקרקעות מזוהמות.

ג. אשכול אכיפה

(1) הגנה על בעלי חיים

ניתן ייעוץ שוטף בנושאים המטופלים על-ידי האגף, ונמשך הליווי המשפטי של סוגיות הנוגעות לחוות מזור. כמו כן טופלה סוגיה הנוגעת להכרה בארגונים למען בעלי חיים לפי חוק צער בעלי חיים.

(2) הגנת הסביבה הימית

ניתן ייעוץ שוטף בנושאים המטופלים על-ידי היחידה הארצית להגנה על הסביבה הימית והוועדות למתן היתרי הזרמה והיתרי הטלה לים. גם השנה טופלה באופן אינטנסיבי הצעת חוק האזורים הימיים, שהובאה לאישור מחדש בוועדת שרים לחקיקה, ונדונה גם בוועדת השרים לרגולציה. בתחום חיפושי הגז והנפט התמקד הטיפול השנה בחידוש היתרי רעלים לאסדות. בנוסף ניתן ייעוץ שוטף בסוגיות הנוגעות לייבוא חול לחיזוק המצוק החופי ובנוגע לממשקי העבודה בין המשרד לבין חברת המצוק החופי.

(3) שמירת הסביבה החופית

הייעוץ המשפטי התמקד בפעילות פיקוח ואכיפה בסביבה החופית בכנרת ובים התיכון. בין היתר, מול הוועדה המחוזית לתכנון ובניה צפון לגבי חוף קוקוהאט ומלון ליאונרדו בים כנרת, בהליכים משפטיים לגבי חופי בית ינאי ועין גב, ובהשתתפות קבועה בפורום

חופים לאכיפה משולבת בחופי הים, בראשות היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה.

ד. אשכול משאבי טבע

(1) בקרת חומרי הדברה ומזיקים

השנה המשיכה העבודה ליישום חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית. בין היתר הוכנו נהלי עבודה, החלה לפעול הוועדה המייעצת לענייני מדבירים, וניתן ליווי משפטי להליכים כלפי מדבירים. כמו כן, ניתן ליווי שוטף לבחינות שנערכו ולהנפקת רישיונות חדשים. מעבר לכך ניתן ייעוץ וליווי משפטי שוטף במספר נושאים מרכזיים, ובהם הטיפול במפגע נמלת האש הקטנה במשתלות, ממשק בין תכשירי הדברה תברואיים וחקלאיים, בדגש על תכשירי פוספין. בנוסף, טופלו מספר הליכים משפטיים בענייני מדבירים.

(2) מים ונחלים

ניתן ייעוץ שוטף לאגף, במיוחד בטיפול בעררים שהוגשו לפי חוק תאגידי מים וביוב, בעניין שפכי תעשייה, וכן בהליכים משפטיים באותם עניינים. כמו כן קודמו שני תיקונים משמעותיים בחקיקת משנה.

(3) סביבה חקלאית

ניתן ייעוץ משפטי שוטף לאגף, בין השאר בהסדרת תחנות מעבר לפסולת חקלאית, ובהתמודדות עם שריפות פסולת חקלאית.

(4) שטחים פתוחים ומגוון ביולוגי, מורשת, הגנת חיות בר ורט"ג

חלק מרכזי בטיפול המשפטי בנושא הוקדש לקידום חקיקת משנה ולטיפול בתביעות ועתירות בנושאים כגון הסדרת הטיפול בצמחי מים פולשים, הוספת מיני ערכי טבע מוגנים ושימוש בכלבים בצייד. מעבר לכך, ניתן ייעוץ שוטף במגוון רחב של נושאים הנוגעים לשטחים פתוחים ומגוון ביולוגי ולסמכויות רשות הטבע והגנים כתאגיד ציבורי באחריות השר. כמו כן הושקעו השנה משאבים בגיבוש נוהל בין-משרדי בשיתוף עם עיריית אילת, להתמודדות עם מפגעי המין הפולש עורב הודי בתחומי העיריה.

ה. אשכול שלטון מקומי וקהילה

(1) פסולת מוצקה ואריזות

עיקר הטיפול השנה התרכז בהליך הכרה בגוף מוכר לאריזות ובבחינת הסדרתם של כללי תיאום במצב של ריבוי גופים מוכרים. כמו כן נבחנו הסדרים למכלי משקה גדולים - ביחס בין חוק הפיקדון חוק האריזות. נושאים מרכזיים שטופלו -

1. הסדרת פעילות לטיפול באריזות בשוק עם ריבוי גופים מוכרים.
2. עמידה ביעדי איסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים לשנת 2016.
3. יישום החוק לצמצום השימוש בשקיות נשיאה.

4. קידום חקיקה בתחום פסולת הבניין.

2) שלטון מקומי

עיקר הטיפול בתחום זה נעשה בנושא חוקי העזר מכוח חקיקה סביבתית, מול הרשויות המקומיות ומול משרד הפנים ומשרד המשפטים. דגש הושם השנה על טיוב הטיפול בחוקי העזר וממשק הטיפול בין משרדי הממשלה, וכן על הסדרים בחוקי עזר לעניין אמות מידה לפינוי פסולת מבתי עסק. עוד לוו השנה סוגיות הנוגעות לסמכויותיהם של אשכולות ואיגודי ערים לאיכות הסביבה.

1. חופש מידע, פרסומים ופניות ציבור

ניתן ייעוץ שוטף בנושאי פרטיות, סודיות ופרסום מידע, וכן טופלו הליכים משפטיים רבים הקשורים בבקשות למידע.

2. חברות או ייעוץ בוועדות וצוותים¹

ועדות סטטוטוריות – 11

- וועדה למתן היתרי הזרמה לים לפי חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988
- וועדה למתן היתרי הטלה לים לפי חוק מניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ"ג-1983.
- הוועדה המייעצת לענייני מדבירים לפי חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית, התשע"ו-2016.
- וועדה מקצועית לרישום תכשירי הדברה לפי תקנות החומרים המסוכנים (רישום תכשירים להדברת מזיקים לאדם), התשנ"ד-1994
- ועדה להעברת מידע לפי פרק ד' לחוק להגנת הפרטיות, תשמ"א-1981
- הוועדה המקצועית לאסבסט ואבק מזיק לפי חוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011.
- הנהלת קרן שמירת הניקיון לפי חוק שמירת הניקיון, התשס"ד-1984.
- הנהלת קרן מניעת זיהום הים לפי פקודת מניעת זיהום מי-ים בשמן [נוסח חדש], תש"ס-1980.
- הנהלת קרן למימון תובענות ייצוגיות לפי חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006.
- קרן למען בעלי חיים לפי חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994.
- ועדות חריגים לפי תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010.

---

¹ לא כולל חברות בוועדות ובצוותים בנושאי מינהל (ר' בפרק מנהל).

ה. ייעוץ משפטי למחוזות

1. כללי

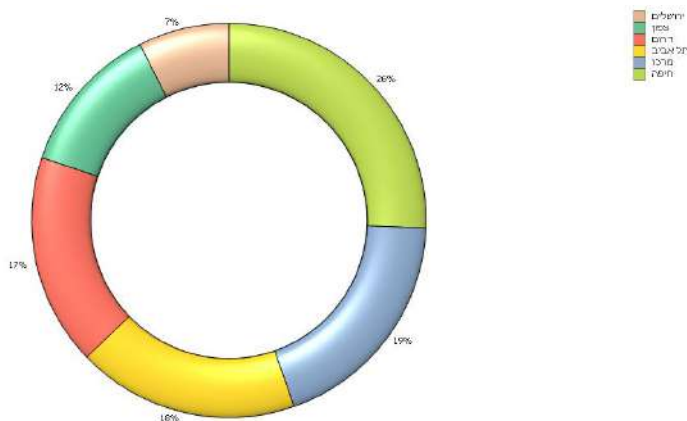
צוות הייעוץ המשפטי למחוזות נותן ליווי משפטי לעבודת מחוזות המשרד בכל נושאי הגנת הסביבה המגוונים המטופלים במחוזות, ובכלל זה בתחומי הרישוי, ההסדרה, תכנון ובניה, פיקוח ואכיפה, לרבות ייעוץ וליווי הליכי אכיפה מנהליים, עיצומים כספיים ובקשות לפתיחה בחקירה פלילית, וכן השתתפות ב-'שולחנות עגולים' לתיאום אכיפה, המנוהלים על-ידי פרקליט המחוז של משרד המשפטים, יחד עם רשויות אוכפות אחרות. היועצים המשפטיים למחוזות מטפלים בהליכים המשפטיים הקשורים לעבודת המחוז, ומשתתפים בישיבות צוותי האכיפה, התעשייה והתשתיות המחוזיים, בהתאם לבקשת המחוז. עוד עוסקים היועצים המשפטיים בהסמכת עובדי המחוזות על פי חוקי הגנת הסביבה השונים ובהדרכתם, וכן הם מסייעים לצוותים האחרים בלשכה המשפטית, בטיפול בנושאים המערבים את המחוז וגורמים נוספים במטה, לרבות סיוע בטיפול בתיקי חקירה ועיצומים ובמתן הרצאות. השנה התאפיינה בעומס עבודה גדול במחוזות חיפה ודרום. היועצים המשפטיים למחוזות ירושלים ותל אביב סייעו, נוסף על תפקידם, לעבודת היועצת המשפטית למחוז חיפה בטיפול בבקשות לפתיחה בחקירה ובייעוץ משפטי בתחום הפסולת. במחוז דרום התמודדה היועצת המשפטית למחוז עם עומס חריג בשל אירוע זיהום נחל אשלים כתוצאה מדליפת שפכים חומציים ממפעל רותם אמפרט.

2. טיפול בעתירות ובתביעות

בשנת 2017 טופלו על-ידי היועצים המשפטיים למחוזות **121** הליכים משפטיים, לפי הפירוט הבא:

מחוז צפון - 15 הליכים, מחוז חיפה - 31 הליכים, מחוז תל אביב - 22 הליכים, מחוז ירושלים - 9 הליכים, מחוז מרכז - 23 הליכים, מחוז דרום - 21 הליכים.

התפלגות הליכים משפטיים בין המחוזות, באחוזים

3. בקשות לפתיחה בחקירה

בשנת 2017 טיפלו היועצים המשפטיים למחוזות ב- 38 בקשות לפתיחת תיקי חקירה פלילית.

מחוז צפון - 9 בקשות, מחוז חיפה - 10 בקשות, מחוז תל אביב - בקשה אחת, מחוז ירושלים - 4 בקשות, מחוז מרכז - 7 בקשות, מחוז דרום - 7 בקשות.

4. עיצומים כספיים

בשנת 2017 טופלו על-ידי היועצים המשפטיים למחוזות 26 בקשות להטלת עיצומים כספיים. במקרים בהם הוטלו עיצומים כספיים, טיפלו היועצים המשפטיים למחוזות גם בהכנת מענה לטענות שהועלו בתגובה להודעה לכוונה להטיל עיצום כספי, ובהליכים המשפטיים שננקטו בעקבות הטלת העיצומים.

להלן התפלגות הטיפול בעיצומים כספיים שטופלו במחוזות לפי המחוז ולפי הנושא:

<u>אוויר נקי</u>	<u>חומרים מסוכנים</u>	
1	0	מחוז צפון
5	10	מחוז חיפה
0	0	מחוז ת"א
0	1	מחוז ירושלים
6	2	מחוז מרכז
0	1	מחוז דרום

5. נושאים עיקריים להם ניתן ליווי משפטי

מחוז צפון -

9. קרקעות מזוהמות - ליווי משפטי של הליך הסדרה וטיפול בקרקע מזוהמת במתחם אלביט סולתם- יקנעם, בסיס רמת דוד, מתחם תע"ש מעלות, מתחם מיקרופוינט – יקנעם.
10. קומפוסט המפרץ והגליל המערבי בע"מ - ליווי משפטי של הליכי האכיפה שנפתחו נגד האתר בגין הפרות חוזרות ונשנות של הוראות צו שיפוטי, ובכלל זה הוצאת התראות, צווים, מתן מענה לתלונות ציבור, מתן מענה לפניית ממשד מבקר המדינה.
11. מפגעי פסולת בתחומי המועצה המקומית כאבול - ליווי משפטי של הליכי האכיפה שנפתחו בגין מפגעי פסולת בתחומי המועצה, ובכלל זה הוצאת התראות, צווים, והכנת המלצה להטלת עיצום כספי לפי חוק אויר נקי בגין שריפות חוזרות ונשנות.
12. בתי בד - ליווי משפטי של הליכי האכיפה המנהליים שנפתחו כנגד בתי בד, ובכלל זה הוצאת התראות, השתתפות בשימוע ובישיבות מקצועיות, מתן מענה לטיעונים בכתב, וליווי הליך איסוף הראיות.
13. תאגידי מים וביוב - ליווי משפטי של הליכי האכיפה המנהליים שנפתחו כנגד תאגידי מים וביוב פלג הגליל ומי גליל, ובכלל זה הוצאת התראות, השתתפות בשימועים ובישיבות מקצועיות, מתן מענה לטיעונים בכתב.

מחוז חיפה -

1. חיפה כימיקלים - ליווי משפטי, בשיתוף עם אגף חומ"ס, של הליכי האכיפה שנערכו למערך ייבוא האמוניה בחיפה, של ההליכים בעקבות החלטות בית המשפט השונות בנוגע לסגירת מערך ייבוא האמוניה, ובהם סיוע בניסוח התנאים בהיתרי הרעלים להסדרת אספקת האמוניה למשק בהעדר מערך ייבוא האמוניה של חברת חיפה כימיקלים, ליווי משפטי של הליכי הריקון של מיכל האמוניה, ובחינת החלופות למערך ייבוא האמוניה והטמעתן בהיתרים השונים.
2. בתי זיקוק - ליווי משפטי של פעולות ההסדרה, הפיקוח והאכיפה של המחוז בנוגע למפעלי קבוצת בז"ן. בכלל זאת, השלמת הטיפול בהליכי ההסדרה והאכיפה בעקבות אירועי הלפיד, טיפול באירועי החריגות בפליטות בנזן שנגרמו ממתחם בז"ן, לרבות ניסוח והוצאת צו מינהלי לפי סעיף 45 לחוק אוויר נקי, וליווי משפטי של הליכי האכיפה בעקבות זאת, וכן ליווי משפטי של פעולות אכיפה נוספות בגין חריגות מההיתרים שניתנו לחברות קבוצת בז"ן.

3. תכנית פעולה לאומית למפרץ חיפה - ליווי משפטי של ההליכים והפעולות הנגזרות מיישום תכנית הפעולה הלאומית למפרץ חיפה, לרבות ליווי הליכי הפיקוח והאכיפה שבוצעו במסגרת התכנית על המפעלים והליכי הסדרה, פיקוח ואכיפה להפחתת זיהום אוויר מתחנות דלק ומתחבורה.
4. הליכי תכנון - ליווי משפטי של פעילות המחוז בנוגע לתכנית 'קרקעות הצפון' והתכנית להסדרת מתחם בז"ן, לרבות השתתפות בישיבות המועצה הארצית ובמוסדות התכנון האחרים בנושא וטיפול בהליכים משפטיים בעקבות ההחלטות.
5. העברת קונדנסט ממאגר לוייתן לבז"ן - ליווי משפטי בשיתוף המטה של חוות הדעת של המשרד בנושא העברת הקונדנסט והשלכותיו במפרץ חיפה.
6. חברת חשמל - ליווי משפטי, יחד עם המטה, של הליכי ההסדרה והתקנת האמצעים להפחתת פליטות בתחנת הכח 'אורות רבין'.
7. דור כימיקלים - ליווי משפטי של ההליכים בעקבות ריבוי אירועי חומרים מסוכנים וחריגות באוויר של המפעל, לרבות טיפול בהליכי האכיפה והעיצומים כספיים בגין אירועים אלה.
8. חוות המיכלים של תש"ן בקרית חיים - המשך הטיפול בהפחתת הסיכונים מחוות המיכלים של תש"ן. הטמעת מדיניות מרחקי הפרדה ודרישות המשרד, לרבות טיפול בעתירות ובתביעות הקשורות לכך, וסיוע בניסוח תנאי היתר הרעלים המטמיעים את מדיניות מרחקי הפרדה.
9. תשתיות - ליווי משפטי של פעילות המחוז בתחום הפיקוח והאכיפה בנושאי תשתיות הפסולת, ובכלל זה טיפול באתרי ההטמנה לפסולת 'אביבית' ו-'איכות ירוקה' בחדרה, אתר ההטמנה הבלתי חוקי 'עין אלנאבי' באום אלפחם, תחנת מעבר לגזם 'תיסיר' ותחנת מעבר בערעה.

מחוז תל אביב -

1. זיהום אוויר בחמש תחנות הרכבת על ציר איילון - ליווי משפטי להליך אכיפה מנהלי נגד חמש תחנות רכבת שבהן נמצא זיהום אוויר חזק או בלתי סביר. במסגרת השימועים שנערכו, נדרש תכנון ויישום פתרונות הנדסיים להפחתת זיהום האוויר בתחנות, התקנת אמצעי אזהרה לנוסעים השוהים בתחנות, דרישות להתקנת אמצעים להפחתת הזיהום על קרונות הכח ברכבות. בנוסף פורסמה התרעה לציבור על זיהום אוויר חריג.
2. מפגעי ריח במתחם חירייה - ליווי הסדרת פעילותם של העסקים הפועלים במתחם, לרבות סיוע בהוצאת תנאים ברישיון עסק למתקנים השונים וליווי הטיפול בהשגות על התנאים - מתקן ה-RDF וחץ אקולוגיה; ליווי משפטי להליכי אכיפה שנקטו נגד הפעילויות השונות במתחם בגין יצירת מפגעי ריח - תחנת המעבר לפסולת בניין שבעלות איגוד דן לתברואה ומתקן ה-RDF.

3. מתחם חומרים מסוכנים באור יהודה – במסגרת 'שולחן עגול' שהתקיים בראשות הפרקליטות ובהשתתפות גורמי המדינה הרלוונטיים, נערכה פשיטה על מתחם שבו, בין היתר, אוחסנו חומרים מסוכנים ופסולות חומרים מסוכנים. לאור ממצאי הפשיטה, ניתן ליווי משפטי להליכי אכיפה שנערכו לגורמים המעורבים. במסגרת הליכי האכיפה נשלחו התראות, נערכו שימועים, יצא צו פינוי רעלים למתחם והועברה בקשה לחקירה פלילית. בנוסף, ניתן ליווי משפטי באישור מתווה פינוי החומרים המסוכנים ופסולות החומרים המסוכנים מהמתחם.
4. ליווי משפטי להליך אכיפה כנגד גלילות מחזור פסולת בע"מ - בגין השלכת פסולת בניין גרוסה בשטח פתוח ברמת השרון כהכנה להקמת שני עסקים. המחוז נקט בהליך אכיפה מנהלי, יזם 'שולחן עגול' בראשות הפרקליטות, וגייס את עיריית רמת השרון לנקוט בפעולות אכיפה בהיבטי רישוי ותכנון ובניה.
5. אירוע פיצוץ בתעש רמת השרון – ליווי משפטי להליך אכיפה מנהלי בגין אירוע פיצוץ חומרי נפץ (המהווים גם חומרים מסוכנים) באחד המפעלים בתעש רמת השרון.

מחוז ירושלים -

1. טיפול במפגעי פסולת וביוב במזרח ירושלים - הכנת הצעה להחלטת ממשלה בנושא שדרוג תשתיות פסולת הבניין, הפסולת הביתית, שפכים וחינוך סביבתי. השתתפות בדיוני צוותי ההיגוי, הכנת התחייבות לעיריית ירושלים לתקצוב התכנית.
2. טיפול במפגע זיהום האוויר מתחבורה במרכז העיר ירושלים - הכנת הצעת החלטת ממשלה בנושא, השתתפות בישיבות בעירייה, ליווי הכנת חוק עזר בנושא.
3. ביוב קדרון - ליווי נושא הטיפול בשפכי ירושלים הזורמים לנחל הקדרון, כולל טיפול בעתירה שהגישו צלול והחברה להגנת הטבע בנושא, השתתפות בדיונים במשרד רוה"מ, בחברת הגיחון, ברשות המים ועוד בנושא פתרונות אפשריים לטיפול בביוב.
4. הסדרת פעילות מפעלי הבטון ותחנות המעבר לפסולת בנין בעטרות - ליווי הסדרת מפעלי הבטון בעטרות באמצעות תנאים חדשים ברישיון עסק, דיונים בנושאים שבמחלוקת עם בעלי העסקים, ליווי פעולות האכיפה המנהלית על פעילות העסקים, הכנת בקשות לפתיחה בחקירה נגד מפעלים שהפרו תנאי רישיון עסק, השתתפות בשולחן עגול בפרקליטות בנושא.

מחוז מרכז -

1. מתקן התפלה פלמחים - טיפול בנושא גרימת רעש ממתקן ההתפלה ואי חידוש רישיון עסק על-ידי המועצה האזורית, לרבות טיפול בעתירות מנהליות בעניין.

2. רשות שדות התעופה - דרישת המשרד להסדרת רישוי עסקים והיתר רעלים.
3. התמודדות עם מפגעי שריפות פסולת בשטחים פתוחים.
4. שולחנות עגולים' - שיתוף פעולה עם משטרת ישראל וגורמי אכיפה נוספים במסגרת מספר שולחנות עגולים. התקיימו מבצעי אכיפה במספר מוקדים מרובי עבריינות סביבתית ואחרת.
5. פרקליטות מחוז מרכז - ייזום וקידום שיתופי פעולה עם הפרקליטות החדשה שהוקמה.

מחוז דרום -

1. קצא"א -
  - א. ליווי משפטי של הצעת חוק תשתיות להולכה ולאחסון של נפט על-ידי גורם מפעיל, התשע"ז-2017, בעניין הסדרת פעילות חברת קצא"א עם תום הזיכיון במרץ 2017, לרבות דיונים בוועדות חוץ וביטחון, כספים, ועדת שרים לענייני חקיקה.
  - ב. ליווי משפטי של הצעת מחליטים של משרד האוצר לתיקון צו החיסיון של חברת קצא"א, שבנוסחו החדש מחריג מידע העוסק באופן בלבדי באיכות הסביבה מידיעות המוכרזות כעניין סודי לפי חוק העונשין, החלתו על הגורם המפעיל החדש והארכת תוקפו, לרבות דיונים בוועדת חוץ וביטחון.
2. זיהום נחל אשלים - ליווי משפטי של פעולות ההסדרה והפיקוח על המפעל בעקבות האירוע, ליווי משפטי לאסדרה המשלימה למפעל, שיתוף פעולה עם היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה ועם רשות הטבע והגנים לבחינת האפשרות להגשת תובענה אזרחית בעקבות האירוע.
3. סיוע וליווי משפטי בטיפול בפליטות בנזן חריגות באזור התעשייה אשדוד - לרבות ליווי הוצאת התראות ועריכת שימועים לפי חוק אוויר נקי לגורמים שזוהו כתורמים משמעותיים לפליטות הבנזן.
4. נמל אשדוד - סיוע וליווי משפטי של הליך מתן הוראות אישיות מכח חוק אוויר נקי למניעה ולצמצום זיהום אוויר לנמל אשדוד, לרבות איחוד הדרישות הסביבתיות שניתנו בעבר במסגרת היתר הזרמה לים.
5. בריכות מט"ש אשדוד הישנות - בעקבות שריפה גדולה בשטח בריכות החימצון הישנות של מט"ש אשדוד - בחינת סוגיות משפטיות וליווי הליכי פיקוח מול הגורמים השונים המעורבים, ובחינת הכלים המשפטיים הקיימים לטיפול במפגע.

ו. אכיפה

1. כללי

לצד הטיפול השוטף בתיקי חקירה ובתיקים פליליים רבים, קידמו חברי הצוות במהלך השנה אכיפה משולבת בתיקי המשרד, ולקחו חלק פעיל בשולחנות עגולים יחד עם מפקחי המשרד, כחלק ממיסוד שיתוף הפעולה עם המשנה לפרקליט המדינה לעניינים כלכליים ועם היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה.

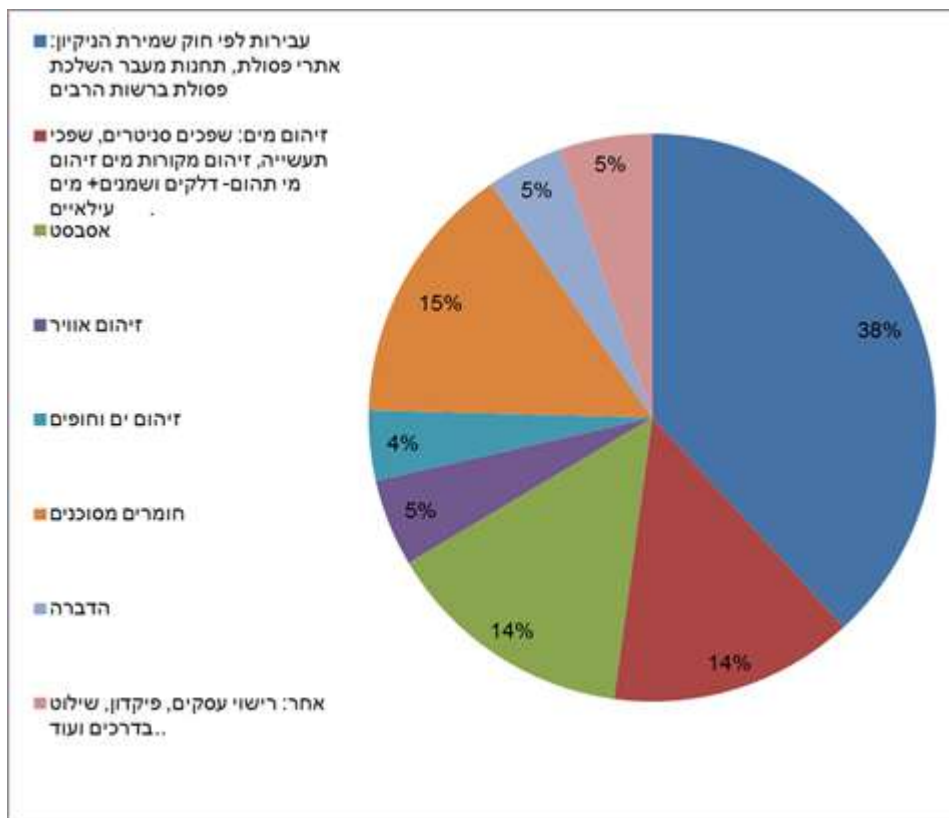
במהלך השנה פעלו חברי הצוות להגשת ערעורים רבים על פסקי דין שהקלו בעונשם של עבריינים סביבתיים ושנמנעו מלהרשיעם בעבירות המיוחסות להם. חלק ניכר מערעורים אלה התקבל באופן שבתי המשפט הגדילו את הקנסות שהוטלו והרשיעו נושאי משרה בכירים.

השנה חלה עלייה נוספת בהיקף העיצומים הכספיים בגין הפרות סביבתיות. חברי הצוות ליוו השנה באופן שוטף הליכי עיצומים כספיים, הן אלו שהחלו במחוזות והן אלו שהחלו במטה. כמו כן, קודם תזכיר חוק אכיפה מנהלית והקלות לעסקים חדשים, התשע"ו-2016 שהינו חוק מסגרת המסדיר את תחום העיצומים הכספיים. העבודה על התזכיר כללה בין היתר ריכוז הערות לתזכיר והשתתפות במספר ישיבות בפורום העיצומים הכספיים.

2. נתונים מספריים בנוגע לתיקי חקירה ותביעה

(א). סך כל התיקים שהיו מצויים בטיפול הלשכה המשפטית נכון לסוף שנת 2017: 301 תיקים, ובכלל זה תיקי חקירה אשר התקבלו בלשכה המשפטית ותיקים תלויים ועומדים בבתי המשפט.

301 תיקים פליליים המצויים בטיפול משפטי בחלוקה לפי נושאים:

(ב). סיכום נתונים מספריים על תיקים והליכים בשלבים שונים:

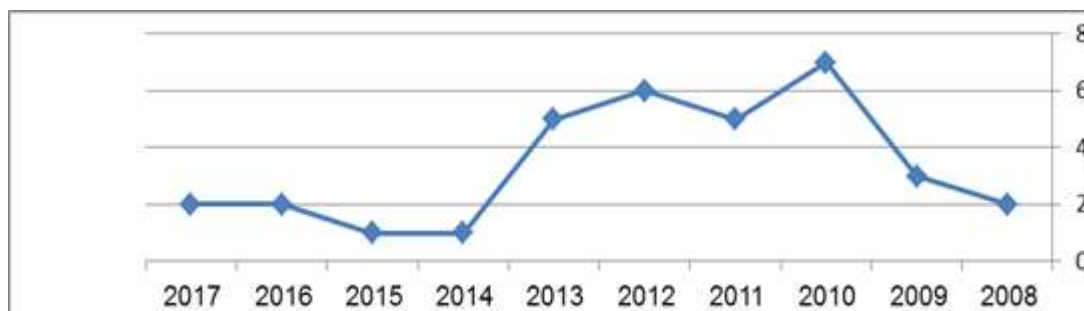
- 52 תיקי חקירה חדשים התקבלו במהלך שנת 2017 בלשכה המשפטית.
- 40 כתבי אישום הוגשו.
- 118 תיקים בהם הסתיים הטיפול ב-2017 – מתוכם 69 תיקים בהם ניתן פסק דין ו- 49 תיקים שנסגרו ללא הגשת כתב אישום.

(ג). פסקי-דין שניתנו בערכאה ראשונה:

67 פסקי-דין, הכוללים הרשעה או אשם ללא הרשעה
2 זיכויים מלאים

סך הכול 69 פסקי-דין, כאשר נשמרת מגמה יציבה של זיכויים בודדים.

להלן גרף המציג את מגמת הירידה בשיעור הזיכויים לאורך השנים:

(ד). ערעורים:

7 ערעורים הוגשו על-ידי המדינה-המשרד להגנת הסביבה
4 ערעורים הוגשו על-ידי הנאשמים.

בסך הכול הוגשו השנה 11 ערעורים

(ה). צווים שיפוטיים:

הוגשו 2 בקשות לצווים שיפוטיים, טרם התקבלו בהם החלטות.

3. הישגים עיקריים באכיפה הפלילית

פסיקה משמעותית או חדשנית של בתי-המשפט:

(א) החמרה בענישה בעקבות ערעורים שהגיש המשרד

בתי המשפט החמירו בעונשם של נאשמים בעבירות סביבתיות והרשיעו נאשמים שבתי משפט השלום נמנעו מלהרשיעם, תוך הדגשת חשיבותה של הרשעת המנהלים -

1. ע"פ 10261-08-17 מדינת ישראל נ' שמן תעשיות בע"מ ואח' (ערעור על פסק

דינו של בימ"ש השלום בחיפה בת.פ. 14-08-44842) -

בית המשפט המחוזי בחיפה **קיבל את ערעור המשרד** בנוגע לאי הרשעתם של שני מנהלי המפעל, והרשיעם בעבירות של גרימת מפגעי ריח חזקים ומתמשכים והפרת תנאים ברישיון העסק. **בית המשפט קובע כי יש חשיבות להרשעתם של נושאי משרה בכירים**, ואגב קביעתו הוא מבהיר כי גם בעבירות אסדרתיות של אחריות קפידה יש הכרח לעמוד על הצורך בהוכחת נזק קונקרטי וממשי. בית המשפט קובע כי חשיבות ההרשעה היא בשל היותם של נושאי המשרה קובעי החלטות אשר משליכות על קיומם של מטרדים והסרתם, וכי אחת הדרכים האפקטיביות ביותר למנוע מטרדים ולהחיש הסרתם היא באמצעות מעורבותם האישית בהליך הפלילי: "הדרג הבכיר הוא שקובע את המדיניות, הוא שאחראי על

התקציב הנדרש ובכוחם של אלו לנקוט את האמצעים למניעה ולהסרה... הימנעות מהרשעה משדרת מסר בלתי ראוי מטעמה של מערכת המשפט וכי הרשעה תורמת תרומה משמעותית בהתרעה, "...". בנוסף קיבל בית המשפט את ערעור המשרד על קולת העונש שהוטל על החברה והעלה את הקנס הכולל שהוטל עליה מסכום של 230,000 ש"ח ל- 630,000 ₪.

2. ע"פ 1003-09-17 מדינת ישראל נ' דור כימיקלים בע"מ ואח' (ערעור על פסק דינו של בימ"ש השלום חיפה ב-ת.פ. 14-05-34524) -

בית המשפט המחוזי בחיפה **קיבל את ערעור המשרד** בנוגע לאי הרשעתם של שני מנהלים במפעל, והרשיע אותם יחד עם החברה בעבירות של זיהום מים, השלכת פסולת וחומרים מסוכנים לרשות הרבים והזרמת פסולת לים. גם בתיק זה, בדומה לתיק שמן תעשיות, נדונה **חשיבות ההרשעתם של נושאי משרה** וההכרח לעמוד על הצורך בהוכחת נזק קונקרטי וממשי מקום שבו הסניגוריה מבקשת לא להרשיעם. בית המשפט לא קיבל את ערעור המדינה בעניין העונש, על אף שסבר כי הוא עונש מקל, ולא התערב מפאת היותו ערכאת ערעור. יחד עם זאת, בוטלה פריסת התשלומים שניתנה לחברה בערכאה הראשונה.

(ב) ענישה משמעותית בגין גרימת זיהום אוויר

ת.פ. (שלום חיפה) 15-07-17067 מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נ' חברת בתי זיקוק לנפט (בז"ן) יחד עם ת"פ (שלום חיפה) 15-07-17079 מדינת ישראל -

ת.פ. (שלום חיפה) 15-07-17067 מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נ' חברת בתי זיקוק לנפט (בז"ן), ת"פ (שלום חיפה) 15-07-17079; מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נ' גדיב תעשיות פטרוכימיה בע"מ (גדיב) ות"פ (שלום חיפה) 15-07-17088; מדינת ישראל - המשרד להגנת הסביבה נ' כרמל אולפיניס בע"מ (כאו"ל): בית משפט השלום בחיפה הרשיע את חברת בז"ן, שתי חברות נוספות שבבעלותה - כאו"ל וגדיב - ואת מנכ"ל מגזר התעשייה לשעבר בבז"ן בפליטת מזהמים בערכים החורגים מהמותר על-פי ההוראות האישיות שניתנו להם, שהיא עבירה על חוק אוויר נקי, תשס"ח-2008. את בז"ן הרשיע בית המשפט בנוסף גם באי התקנת אמצעים להפחתת פליטות ממכל לאחסון MTBE ובאי קיום צו פינוי רעלים ואי סילוק פסולת חומרים מסוכנים כדון, שהן עבירות על חוק החמרים המסוכנים, התשנ"ג-1993.

בית המשפט גזר על בז"ן קנס של 600,000 ₪ והתחייבות כפולה, על כאו"ל וגדיב גזר בית המשפט קנס של 450,000 ₪ על כל אחת והתחייבות כפולה; ועל המנכ"ל נגזר קנס של 40,000 ₪ והתחייבות כפולה.

לסיכום: **בית המשפט גזר קנסות מצטברים בהיקף של 1.54 מיליון שקל** והתחייבות בהיקף של 3.08 מיליון שקלים להימנע מעבירות דומות במשך שנתיים.

(ג) ענישה משמעותית בגין הפרת הוראות הנוגעות לחובת ניהול פנקסי שמן

בכלי שייט

ע"פ 1022-09-17 מדנ"י נ' RIVER THAMES SHIPPING LTD ; ע"פ 1027-09-17

מדנ"י נ' FER SHIPPING COMPANY LTD ; ע"פ 1035-09-17 מדנ"י נ' OG

DENIZCILIK SANYI VE TICARET E.S - פסק דין מאוחד -

מדובר בשלושה תיקים בהם הוגשו כתבי אישום בגין הפרת הוראות הנוגעות לחובת ניהול פנקסי שמן בכלי שייט. המדינה ערערה לבית המשפט המחוזי על קולת העונש בטענה שהענישה מתעלמת מהצורך בהרתעת הרבים ומהנזק העלול להיגרם מהזיהום. על אף שהערעור נדחה מן הטעם שערכאת הערעור איננה ממצה את הדין, ציין בית המשפט שיש לתת משקל להדרגתיות בענישה בעבירות הנוגעות לפנקסי שמן, וקבע לראשונה לעבירות אלה מתחמי ענישה הנעים בין 75,000 ש"ל ל-150,000 ₪ לחברה (בעלת כלי שיט) ו-12,500-25,000 ₪ לצוות כלי השיט.

(ד) פסיקה משמעותית בנושא שימוש בתכשיר הדברה שאינו רשום

ע"פ 20813-12-16 מדינת ישראל נ' רמי תם ערעור על פסק דינו של בימ"ש בת"פ

53479-05-14 -

כתב האישום בתיק ייחס לנאשם עבירה של שימוש בתכשיר שאינו רשום - עבירה לפי תקנות החומרים המסוכנים. בית המשפט השלום זיכה את הנאשם מטעמי הגנה מן הצדק ואכיפה בררנית, אף שקבע כי הוא ביצע את העבירה שיוחסה לו, בין היתר משום שמצא כי קיימת לדבריו 'פרצה בחוק' המאפשרת מחד גיסא מכירה ללא מגבלה, ומאידך גיסא מטילה מגבלות על השימוש בתכשיר.

בית המשפט המחוזי בת"א-יפו קיבל ערעורה של המדינה על הכרעת הדין המזכה והרשיע את הנאשם, בקובעו כי לא נפלו פגמים בשיקול דעת התביעה בכך שלא העמידה לדין גורם שלישי, וכי אין כל 'פרצה בחוק', שכן הייתה זו חובתו של הנאשם להשתמש בתכשיר בהתאם להוראות התווית.

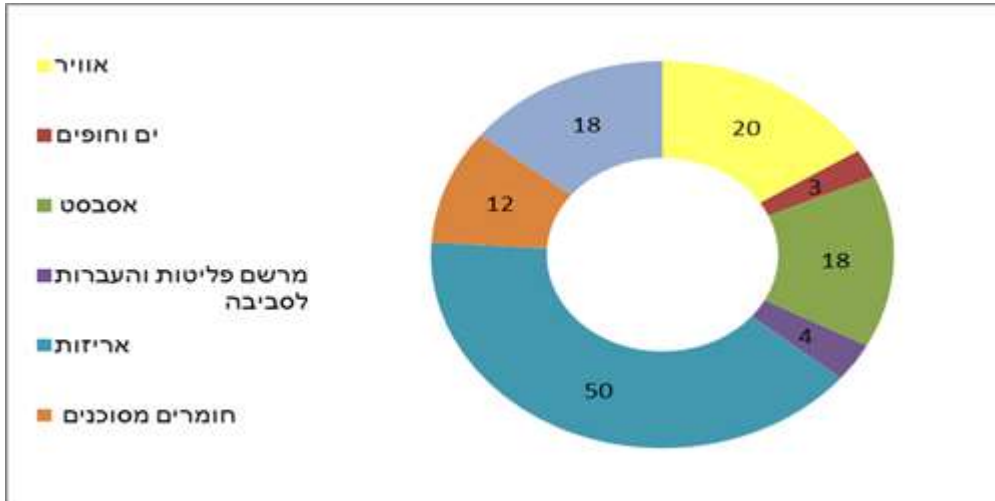
4. עיצומים כספיים

א. סיכום נתונים מספריים:

טיפול בעיצומים כספיים לשנת 2017 לפי פילוח נושאי

אריזות - 50, ציוד חשמלי ואלקטרוניקה - 18, אוויר - 20, ים וחופים - 3,

אסבסט - 18, מרשם פליטות והעברות לסביבה - 4, חומרים מסוכנים - 12

סה"כ 125 הליכים שלוו על-ידי הלשכה המשפטית (הכנת ההמלצה או חוות הדעת להטלת העיצום, ייעוץ וליווי), מהם 26 הליכים שלוו על-ידי היועצים המשפטיים במחוזות, ו-99 הליכים על-ידי צוות אכיפה.

5. הליכי גבייה

בשנה זו טופלו 3 בקשות להישפט באיחור (לפי סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי) כחלק מהטיפול בעבירות קנס (ברירות משפט). מתוכן -

- בקשה אחת נדחתה על-ידי בית המשפט
- בקשה אחת התקבלה על-ידי בית המשפט, ואולם טרם הוגש כתב אישום (אחרי שבית המשפט נעתר לבקשה להישפט שהוגשה באיחור, על המדינה להגיש כתב אישום).
- בקשה אחת נמצאת בהליך גבייה מול המרכז לגביית קנסות

6. טיפול בבקשות שונות

במהלך שנת 2017, והתובעים החיצונים מטעמה טיפלו ב-15 בקשות כלהלן: 8 בקשות לשחרור תפוס, בקשות בקשר לתנאי התפוס ועררים בהליכים לשחרור תפוס (יתר הבקשות לשחרור תפוס טופלו ישירות על-ידי המשטרה הירוקה);

5 תשובות לבקשות בטענות חיסיון על חומרים או מסמכים שנתפסו, ועררים על ההחלטות בבקשות אלה; 2 בקשות לפי פקודת ביזיון.

7. פרויקטים נוספים בתחום אכיפה

- מיסוד שיתוף הפעולה של המשטרה הירוקה והלשכה המשפטית עם המשנה לפרקליט המדינה לעניינים כלכליים ועם היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה לקידום שולחנות עגולים ואכיפה משולבת בתיקי המשרד.
- טיפול בסוגיית אי הרשעה בתיקים סביבתיים והגשת ערעורים מאוחדים בנושא.
- גיבוש מדיניות אכיפה בעבירות על חוק הסדרת העיסוק בהדברה תברואית.
- גיבוש מדיניות אכיפה בעבירות על חוק החומרים המסוכנים.
- ליווי נושא טיוב שרשרת משמורת בבדיקות איכות אוויר.
- ליווי הקמת יחידות הפיקוח ומידוד הפרות (סיווגן לפי חומרתן לצורך קביעת תכיפותן של פעולות הפיקוח הבאות).
- ליווי מבצע אכיפת שריפות פסולת.
- גיבוש מתחמי ענישה בתחומים פסולת וים וחופים ועדכון מסמך 'איכות הסביבה כערך מוגן'.
- 3 בקשות לאישור חקירת ראשי רשויות.
- 9 תעודות חיסיון בתיקי משרד ובתיקי רשות הטבע והגנים.
- השתתפות פעילה בארבעה ימי תחקור תיקים עם המשטרה הירוקה ועם היחידה הארצית להגנת הסביבה הימית.
- קיום סיור שטח לתובעים החיצוניים בשיתוף מחוז ירושלים.
- קיום יום עיון לתובעים בנושא ניסוח כתבי אישום בעבירות סביבתיות יחד עם פרקליטת הגנת הסביבה.
- פרסום מכרז לבחירת תובע ברירות משפט וליווי הליכי בדיקת ההצעות .
- ניהול וטיפול מערך תובעים חיצוניים - חידוש הסמכות, טיפול בהסכמים, טיפול בתקציב התובעים וביצוע הרחבות.

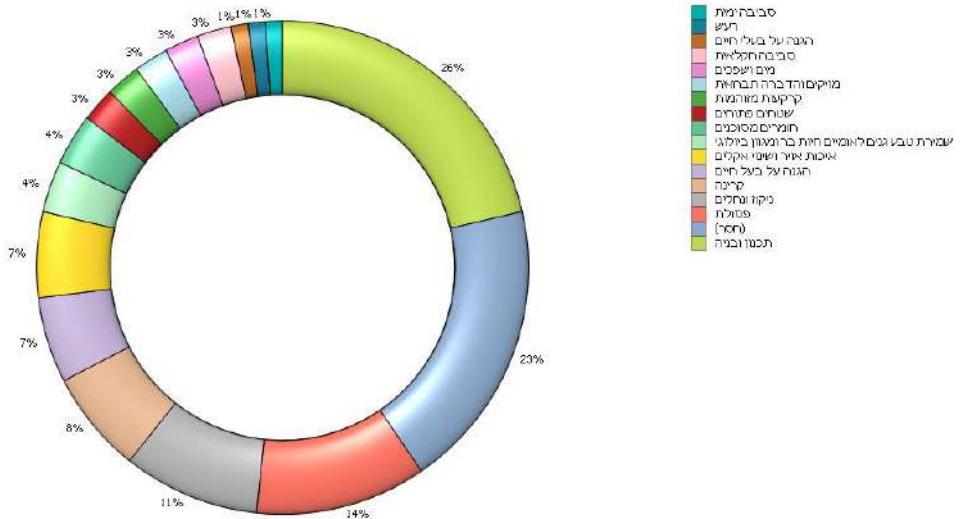
ז. הליכים אזוריים ומנהליים

1. עתירות לבג"צ

סה"כ עתירות לבג"צ בטיפול במהלך השנה – 73

מתוכן מטופלות במחוזות - 16

פירוט לפי נושאים:

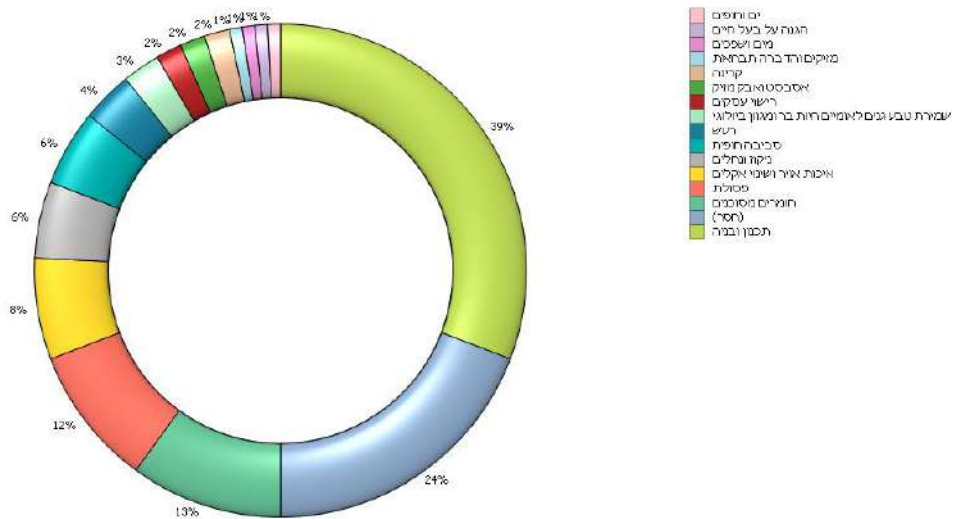

2. הליכים מנהליים אחרים

סה"כ הליכים מנהליים בטיפול במהלך השנה – 95

מתוכם מטופלים במחוזות – 44

פירוט לפי נושאים:

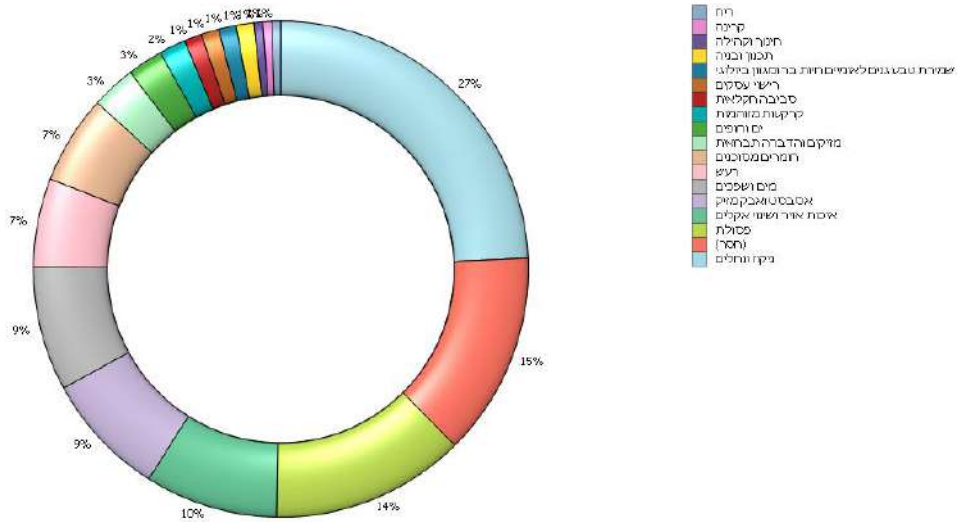
(הערה: ההליכים המסומנים כ-'חסרי' בהקשר של הנושאים הסביבתיים, הם בעיקר עתירות מכרזים וחופש מידע)

3. הליכים אזרחיים

סה"כ הליכים אזרחיים בטיפול במהלך השנה – 153

מתוכם מטופלים במחוזות – 60

פירוט לפי נושאים:

4. הליכים בענייני עובדים

סה"כ הליכים בענייני עובדים בטיפול במהלך השנה - 7

ח. מינהל

1. מכרזים

א. **מכרזים פומביים** - סך הכול טופלו ופורסמו השנה 41 מכרזים פומביים לפי הפירוט שלהלן:

1. ועדת מכרזים משרדית - 20 (מתוכם RFI 2)

2. ועדת מכרזים של קרן הניקיון - 9

3. ועדת מכרזים לענייני תקשוב - 3

4. ועדת מכרזים לענייני סקרים ומחקרים - 4

5. ועדת מכרזים של הקרן למניעת זיהום הים - 5 (מתוכם RFI 1)

ב. **הליכי פטור ממכרז** - סך הכול טופלו השנה 176 בקשות להליכי פטור, לפי הפירוט שלהלן:

1. ועדת מכרזים משרדית - סה"כ 98

• התקשרות המשך לפי תקנה 3(4) לתח"מ - 35

• מיזם משותף - לפי תקנה 3(30) - 8

• ספק יחיד - לפי תקנה 3(29) - 17

• פטור אחר - 38

2. ועדת מכרזים של קרן הניקיון - סה"כ 19

• התקשרות המשך לפי תקנה 3(4) לתח"מ - 8

• מיזם משותף - לפי תקנה 3(30) - 0

• ספק יחיד - לפי תקנה 3(29) - 1

• פטור אחר - 10

3. ועדת מכרזים לענייני תקשוב - סה"כ 16

• התקשרות המשך לפי תקנה 3(4) לתח"מ - 0

• מיזם משותף - 0

• ספק יחיד - 4

• הליכים אחרים - 12

4. ועדת מכרזים לענייני סקרים ומחקרים - סה"כ 32

- התקשרות המשך לפי תקנה 3(4) לתח"מ-31
- מיזם משותף - 0
- ספק יחיד - 1
- פטור אחר - 0

5. ועדת מכרזים של הקרן למניעת זיהום הים - סה"כ 11

- התקשרות המשך לפי תקנה 3(4) לתח"מ - 1
- מיזם משותף - 0
- ספק יחיד - 4
- פטור אחר - 6

ג. בקשות מימושי זכות ברירה - סה"כ 53

- ועדת מכרזים משרדית - 41
- ועדת מכרזים של קרן הניקיון - 10
- ועדת מכרזים לענייני תקשוב - 0
- ועדת מכרזים לענייני סקרים ומחקרים - 0
- ועדת מכרזים של הקרן למניעת זיהום הים - 2

ד. מכרזים שטופלו ולא פורסמו - סה"כ 23

- ועדת מכרזים משרדית - 13
- ועדת מכרזים של קרן הניקיון - 5
- ועדת מכרזים לענייני תקשוב - 1
- ועדת מכרזים לענייני סקרים ומחקרים - 1
- ועדת מכרזים של הקרן למניעת זיהום הים - 3

ה. נושאים מרכזיים שטופלו -

- מספר חוות דעת בעניין ערבות מכרז.
- חוות דעת בנושא הסכם התקשרות עם האגודה להתנדבות – לאור החלטת ממשלה מס' 1889 מיום 11.08.16 שמעבירה סמכויות בעניין הטיפול בגיוס מתנדבים במגזר המיעוטים לרשות לשירות לאומי.
- הכנת הליך בירור מחירים לקיום סדנה בנושא לחץ ושחיקה.
- ליווי הליך שיפוט מכרז 1/17 - תובע חיצוני בענייני ברירות משפט.

2. תמיכות

קולות קוראים -

- 2.1. קולות קוראים ל'גופים אחרים' שהוכנו בשנת 2017 - 13
- 2.2. קולות קוראים למוסדות ציבור שהוכנו בשנת 2017 - 3
- 2.3. קולות קוראים שנשפטו ואושרו למתן תמיכה במהלך שנת 2017 - 12

הליכים משפטיים –

- 2.4. בג"צ 880/17 צדק לכל - כי הגיעה העת נ' השר להגנת הסביבה (קופי חוות מזור).
- 2.5. עת"מ 17-11-38877 עמותת שומרי הסף – התנועה להגנת ערכי שלטון החוק נ' עיריית חיפה ואח' (car2go).

3. הסכמים

- הערות להסכם מול ארגון הבריאות העולמי לקבלת חוות דעת מקצועיות על דוחות מחקר אפידמיולוגיים.
- הערות להסכם גנרי שמגבש החשב הכללי בין מוסדות הממשלה לגופי מחקר בנושא ביצוע מחקרים.
- הכנת הסכם עם עיריית ירושלים ליישום החלטת ממשלה 2684 מיום 28.05.17 לטיפול במפגעים סביבתיים בשכונות הערביות בירושלים.
- הכנת הסכם בין המשרד לבין חברת פארק אריאל שרון בעניין השקעה בהון המניות של החברה (דרך ביניים מוסכמת שנקבעה להעברת התקציבים השוטפים של החברה, עד להחלטת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה לגבי הדרך המשפטית הנכונה בהתאם לפנייתה של היועצת המשפטית).
- הכנת הסכם בין המשרד לבין רשות הטבע והגנים הלאומיים – העברת התקציב השוטף.

- מתן הערות לתוספת להסכם תחזוקה כנפי נשרים 5 ו- 24.
- הכנת נספח לחוזה עם אלומה - הפעלת מתנדבי שירות לאומי (מכח מכרז 11/10).
- מתן הערות ותיקון שני הסכמים של המשרד עם הקרן לשטחים פתוחים בעקבות קבלת תמיכה עבור שני הנושאים שלהלן:
  - חוזה סקר - Hotspot
  - פרויקט הערכת מערכות אקולוגיות
- עדכון התוספת להסכם יחידת דוד בעקבות הרחבת היחידה.
- הסכם עם מרכז המועצות הישראליות בנושא מיזם משותף – הטמעת מדיניות לניהול שטחים פתוחים.
- הסכם עם האגודה למדעי הסביבה בנושא מיזם משותף - כתב עט בנושאים מדעיים - סביבתיים.
- תיקון ותוספות להסכם עם החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ בעניין דיגום ובדיקות מעבדה חומ"ס בשל הפך המשפטי בשלב האכיפה וכן בנהל ביצוע הדיגומים בין המשרד לחברה (בשיתוף צוות אכיפה).
- תבנית נוסח הסכם עם מכון התקנים שתואם להתקשרויות עם המכון לצורך הכנת / אימוץ תקנים.
- הסכם עם רוכשי דירות - פרויקט 'שכונה טובה'.

4. חסויות

חוות דעת בנושא חסויות – סה"כ 38

- בקשות חסות (שימוש בסמל) שאושרו על ידי ועדת החסויות המשרדית / הבין-משרדית – 27
- בקשות חסות שטופלו ולא אושרו – 4
- בקשות חסות (שימוש בסמל) שטופלו וטרם הסתיימו (בקשות בתהליך/הוקפאו) - 7

חוות דעת נוספות -

- חוות דעת בנושא חסות עובדי ציבור בכנסים לאגף בקרת חומרי הדברה ומזיקים
- חוות דעת בנושא אירוח והרצאה של השר במלון דן אכדיה
- חוות דעת בנושא השתתפות המנכ"ל בחנוכת RDF בחירייה
- חוות דעת בנושא העלאת סרטון לדף הפייסבוק הפרטי של השר

- חוות דעת בנושא השתתפות המנכ"ל בוועידת עסקים 2017
- חוות דעת בנושא השתתפות המנכ"ל בכנס דה-מרקר בנושא תחבורה תשתיות ונדל"ן

מכתבי התראה -

- מכתבי התראה בגין שימוש ללא היתר בסמליל המשרד (לחתימת יו"ר ועדת החסויות) – 3

5. בקשות פטור ממכס

- **בקשות לפטור ממכס שטופלו – סה"כ 12**
  - בקשות שהטיפול בהם הסתיים – 10
  - בקשות שהטיפול בהם טרם הסתיים – 2

6. ניגודי עניינים (במסגרת התקשרויות)

- בחינת ניגוד העניינים של חברת BDO .
- בדיקה ניגוד עניינים של ספק זוכה מכח מכרז 30/11 - שירותי ניטור אויר (אן.פי.סי) לגבי אפשרות לקבל עבודה חדשה לביצוע ניטור זמני בנמל אשדוד .
- בחינת ניגוד עניינים של חוקר בשל העובדה שהיה מצוי בשתי התקשרויות שונות עם המשרד (האחת לביצוע מחקר והשניה בנושא ייעוץ אפידימיולוגי בהיבטים בריאותיים של זיהום אויר).

7. ענייני עובדים ומנהלה

ענייני עובדים -

- היתרי עבודה פרטית – 38
- טיפול בענייני עובדים (כללי) - לרבות הליכי משמעת – 25
- בדיקת שאלוני ניגוד עניינים, לרבות עריכת הסדרי ניגוד עניינים במקרים המתאימים – 68
- בדיקות תחולת חוק הצינון על עובדים שפרשו מהמשרד – 2
- הליכים משפטיים בענייני עובדים – 4
- עתירות לבג"צ (מינויים) – 2
- טיפול בהליכים להפסקת העסקת עובדים במשרד – 3

- סיוע בטיפול בסיכום תנאי פרישה של עובדים – 3
- טיפול באיסור הפליה של אנשים עם מוגבלויות – 1
- טיפול בתלונה בעניין התעמרות במקום העבודה – 1
- טיפול בנסיעות במימון זר – 1

8. נושאים נוספים שטופלו

- ליווי שוטף של אגף קרקעות מזהמות, דלקים ושפכי תעשייה ביישום הסכם המסגרת ועבודתו מול החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ לרבות:
  1. ליווי פתרון לסוגיית ניגוד העניינים של החברה ומכירת ביוסויל;
  2. השתתפות בוועדות מקצועיות ובוועדות היגוי;
  3. תיקון הסכם המסגרת;
  4. מענה לתלונות נגד החברה שהגיעו למשרד;
  5. סיוע בהכנת נהלים;
  6. ליבון האפשרות לכלול את שיקומם של אתרי הטמנה במסגרת פעולתה של זרוע הביצוע;
  7. בחינת הקריטריונים של רמ"י לסדרי העדיפויות בטיפול בקרקעות.
- ליווי שוטף של יישום הסכם המסגרת מול החברה הממשלתית להגנות מצוקי חוף הים התיכון בע"מ.
- ליווי הליך הבג"צ בעניין קופי חוות מזור, וסיוע בפתרון משפטי שיאפשר העברתם של סיוע כספי לטיפול בקופים.
- עדכון זרועות הביצוע של המשרד בהודעת תכ"ם 7.8.4.1.
- הכנת חוות דעת בעניין חתימה אלקטרונית של חברי ועדת המכרזים במערכת נוע"ם.
- טיפול בפשרה הכספית בסכסוך הכספי שבין רשות ניקוז קישון לחברה שנבחרה במכרז פומבי לביצוע פרויקט ניקוי הקישון מסדימנטים.
- הוראת תכ"מ בעניין פרסום הכולל גוון אישי – העברת הערות למשרד המשפטים.
- טיפול בהפרה לכאורה של ההסכם עם חברה שהיא ספק של המשרד, בשל כשל מעבדה שהוביל לקבלת נתוני זיהום אויר שגויים (הטיפול כלל סיוע בבדיקת הכשל

אל מול הרשות להסמכת המעבדות, בחינת המשמעויות וזימון החברה לשימוע בדרישה לפיצוי כספי).

- הכנת תיקון לחוק שמירת הניקיון (ייעוד כספי הקרן לטובת הקצבות לרשויות מקומיות לשם יישום וביצוע מטרות סביבתיות).
- טיפול באופן העברת כספים לגופים ציבוריים חוץ ממשלתיות (תאגידים סטטוטוריים וחברות ממשלתיות) – הכנת מסמך מסכם ופנייה למשרד המשפטים לצורך הכרעתם בסוגייה.
- טיפול בהסדרת אי ההתאמה בין תיאור העיסוק של הרכזים המקצועיים במחוזות לבין הענקת סמכויות פיקוח בנושאים סביבתיים שאינם בליבת תיאור התפקיד שלהם.
- טיפול בתביעה פיצוי כספית נגד שלושה מעובדי המשרד (בהליכים).

9. השתתפות בוועדות

השתתפות בוועדות מכרזים

- ועדת המכרזים המשרדית.
- ועדת המכרזים של הקרן לשמירת הניקיון.
- ועדת מכרזים של הקרן למניעת זיהום ים.
- ועדת מכרזים לענייני תקשוב.
- ועדת מכרזים לענייני סקרים ומחקרים.
- ועדת פטור משרדית.

השתתפות בוועדת תמיכות

- ועדות תמיכות משרדיות (למוסדות ציבור ולגופים אחרים).
- ועדת תמיכות של הקרן לשמירת ניקיון.
- ועדת תמיכות קרן צב"ח.

השתתפות בוועדות מנהליות של המשרד

- ועדת נזיקין.
- ועדת מתנות.
- ועדה למחיקת חובות.
- ועדה להחזר הוצאות משפטיות.

- ועדת עיזבונות.
- ועדה להחזר הוצאות רטרואקטיבית.
- ועדה לפיצויי פיטורין.
- ועדה לקיצור פז"ם.
- ועדת חסויות.
- ועדה לטיפול בחובות עובדים.
- ועדת תקינה

ט. מינויים והסמכות

1. מינויים

- כתבי מינוי שהוכנו - 8 (וועדות תכנון ארצי ומחוזי)
- הכנת חוות דעת לוועדה לבדיקת מינויים - 4
- הכנת חוות דעת לגבי מינויים שאינם טעונים אישור הוועדה – 4
- החלטות ממשלה בנושא מינויים - 4

2. הסמכות

נציג הלשכה המשפטית חבר בוועדת ההסמכות המשרדית ומשתתף בישיבותיה.
סך הכל כתבי הסמכה בטיפול הלשכה המשפטית במהלך השנה - 289, לפי הפירוט הבא:

- הסמכות לעובדי משרד - 202 (159 נחתמו, 43 בתהליך)
- הסמכות לעובדי רשות הטבע והגנים - 83
- הסמכות לעובדי רשויות מקומיות - 3
- הסמכות לעובדי איגוד ערים לאיכות הסביבה - 1

י. טיפול באמנות בינלאומיות

1. אשרור הסכמים

השנה לא נדרשנו לטפל באשרור הסכם בינלאומי.

2. מזכרי הבנות שטופלו ונחתמו ב-2017

- מזכר הבנות בין המשרד להגנת הסביבה של מדינת ישראל והמשרד להגנת הסביבה של מחוז ג'יאנגסו בסין.
- מזכר הבנות עם נציגי עיריית LIANYUNGANG שבמחוז ג'יאנגסו, ועם נציגי חברת BlueStar הסינית (חברת הנדסה ממשלתית גדולה שמקדמת פרויקטים גדולים של נדל"ן ותשתיות בסין). עיקר שיתוף הפעולה המוצע הוא בניסיון לקדם פרויקטים להדגמת טכנולוגיות סביבה ישראליות.
- בנוסף ובהמשך למזכר ההבנות בין ישראל לסין בתחום הסביבה, נכתבה ונחתמה ע"י הלשכה המשפטית תכנית פעולה אשר מטרתה לתרגם את המזכר לצעדים אופרטיביים.

3. הצהרת כוונות שטופלו ונחתמו ב-2017

- הצהרת כוונות בין המשרד להגנת הסביבה של מדינת ישראל והמשרד לאיכות הסביבה ומשאבי טבע של הרפובליקה של קניה.

יא. שונות

1. הצעות החלטה לממשלה

החלטות ממשלה מרכזיות שטופלו במהלך שנת 2017, ביוזמת המשרד או ביוזמת משרדים אחרים -

ההחלטה	
1. שינויים מבניים שיעלו לדיון במסגרת הדיונים על התכנית הכלכלית לשנת 2019 – הכנת עמדות ל-9 החלטות ממשלה	
2. קידום פתרונות לאספקת אמוניה למשק לטווח הקצר והארוך	
3. צמצום פערים חברתיים כלכליים במזרח ירושלים ופיתוח כלכלי	
4. צמצום זיהום האוויר מתחבורה בירושלים	
5. תיקון צו העונשין העוסק בנושאים הקשורים לקו הצינור אילת אשקלון	
6. תיקון החלטת ממשלה – צו העונשין העוסק בנושאים הקשורים לקו הצינור אילת אשקלון	
7. תכנית לאומית להתייעלות אנרגטית	
8. האצת השימוש בגז טבעי בתעשייה וצמצום זיהום האוויר ותיקון החלטת ממשלה	
9. תכנית לצמצום זיהום האוויר הנובע מתחבורה באזור מפרץ חיפה	
10. רישוי עסקים דיפרנציאלי – הקלה על עסקים קטנים ובינוניים ותיקון החלטות ממשלה	
11. תכנית לפיתוח דרך תיירותית לאורך ישראל	
12. פיתוח אתר חאן שער הגיא והנצחת זכרם של פורצי הדרך לירושלים במלחמת השחרור	
13. תיקון החלטת ממשלה - מינהל המחקר למדעי האדמה והים והסדרת פעילות מכוני המחקר	
14. פיתוח כלכלי מחוז צפון וצעדים משלימים לעיר חיפה (עידוד הקמת התאגדויות בתחום הפסולת)	
15. תיקון החלטת הממשלה בעניין הקמת החברה הממשלתית, חברת פארק אריאל שרון באופן שיאפשר הכרזת החברה כזרוע ביצוע.	
16. החלטת ממשלה בעניין השקעה בהון המניות של חברת פארק אריאל שרון.	
17. כפר הנוער נווה ים	
18. עלה נגב	

2. נהלים והנחיות

נהלים והנחיות שטופלו על-ידי הלשכה המשפטית והטיפול בהם הסתיים בשנת 2017 :

1. תיקון נוהל בדיקת מזהמי אוויר בארובה 2002
2. תיקון נוהל ניטור רציף בארובה
3. נוהל ביטול היתר פליטה בשל הפסקת פעילות טעונת היתר לפי חוק אוויר נקי
4. עדכון הנחיות הממונה להגשת בקשה להיתר פליטה לפי תקנה 9 לתקנות אוויר נקי (היתרי פליטה), התשע"א-2017
5. הנחיות לטיפול ותחזוקת מפריד שומן
6. נוהל פיקוח אחוד
7. נוהל הטלת עיצומים כספיים לפי חוק העיסוק בהדברה תברואית תשע"ו-2016
8. הנחיות לשיתוף פעולה בין המשטרה הירוקה ואגף מזיקים והדברה.

3. סיוע בהכנת תשובות לדו"חות ביקורת

הלשכה המשפטית סייעה בהכנת תשובות לטיוטות דו"ח ביקורת של משרד מבקר המדינה, בנושאים הבאים :

- מיכל האמוניה בחיפה – עבודת המטה לקראת החלטת הממשלה ויישום ההחלטה
  - זיהום אוויר במפרץ חיפה – תכנית לאומית להפחת זיהום אוויר במפרץ חיפה
  - זיהום אוויר במפרץ חיפה - ניטור מזהמים בסביבה
  - תחרותיות ובטיחות במשק הגפ"מ
  - השקיפות השלטונית - פעולות לקידום הממשל הפתוח
  - ביקורת המדינה על אשכול פיקוח ואכיפה
  - המשך טיפול בנושא דוח נציבות הביקורת על מערך התביעה ומייצגי המדינה בערכאות בנושא תלונת בוכבזה
  - טיפול המדינה באפר פחם
  - זיהומי מים בין מדינת ישראל לשטחי יהודה, שומרון ורצועת עזה.
- כמו כן מלווה הלשכה המשפטית מספר הליכי ביקורת מתנהלים.

4. הרצאות ופעילות הדרכה

עורכי הדין של הלשכה המשפטית קיימו במהלך 2017 סה"כ 75 הרצאות :

צוות אכיפה - 29

צוות ייעוץ משפטי למחוזות – 25

צוות חקיקה – 13

צוות מינהל – 5

היועצת המשפטית – 3

בנוסף, צוות אכיפה קיים יום עיון 1 לתובעים החיצוניים בנושא הכנת כתבי אישום בעבירות סביבתיות

י.ב. נספח - תפקידי הלשכה המשפטית

א. חקיקה:

- כתיבה של הצעות חוק ממשלתיות בתחומי פעילותו של המשרד – ניסוח תזכירי חוק, עיבוד התגובות להם, ניסוח טיוטות חוק לועדת השרים לענייני חקיקה.
- ליווי הצעות חוק ממשלתיות בתחומי פעילותם של משרדי ממשלה אחרים – תגובות לתזכירי חוק וטיוטות חוק.
- ליווי הצעות חוק פרטיות - כתיבת חוות דעת לשר לקראת הדיון בועדת שרים לענייני חקיקה, השתתפות בועדת שרים לענייני חקיקה.
- השתתפות בדיוני ועדות הכנסת במהלך הליך החקיקה - הן לגבי הצעות חוק ממשלתיות והן פרטיות, הן לגבי הצעות חוק בתחומי פעילותו של המשרד, והן בתחומי פעילותם של משרדים אחרים אך רלוונטיות למשרד.
- הכנת חקיקת משנה לחוקים אשר השר מופקד עליהם, ייצוג המשרד בועדות הכנסת הדנות באישור התקנות, תגובות לחקיקת משנה רלבנטית של שרים אחרים.
- טיפול בחוקי עזר של הרשויות המקומיות, העוסקים בנושאים סביבתיים, אשר לגביהם נדרש אישור השר להגנת הסביבה.

ב. ייעוץ:

ליווי משפטי של מכלול פעילותם של כל אגפי ואשכולות המשרד והמחוזות השונים, מתן מענה לשאלות העולות לגבי פעילות זו, הן מצד גורמי המשרד והן מצד גורמי חוץ. יצוין כי עם חקיקתה של חקיקה חדשה, מצריך יישומה בדרך-כלל, מלבד התקנת תקנות גם ליווי אינטנסיבי להקמתם של מנגנוני תיפעול חדשים, כתיבת נהלים וכיו"ב.

ג. ליווי הליכי אכיפה:

(1) ליווי הליכי אכיפה מנהליים – מתן ייעוץ משפטי בעניין הוצאת התראות, עריכת שימועים, מתן צווים אישיים וצווים מנהליים שונים.

(2) ליווי הליכי אכיפה פליליים – ההופעה בבתי המשפט בהליכים פליליים נעשית על-ידי עורכי דין חיצוניים, המקבלים יפוי-כח מהיועץ המשפטי לממשלה כתובעים, שהמשרד מתקשר איתם לצורך זה. עורכי הדין בלשכה המשפטית מלווים באופן צמוד את הטיפול בתיק, לרבות ייעוץ למחוזות ולמפקחי המשטרה הירוקה ואגף ים וחופים בנושא הטיפול בתיקי חקירה בטרם הגעתם ללשכה המשפטית, בדיקת הראיות והכנת בקשות להשלמות חקירה, אישור הגשתו של כל כתב אישום, בדיקה ואישור בקשות לצווים שיפוטיים וכתבי בי-דין אחרים, מתן התייחסות משפטית

ומקצועית לעניינים העולים במהלך ההתדיינות, הכנת חוות דעת בעניין בקשות לעיכוב הליכים, אישור הסדרי טיעון, אישור הגשת ערעורים ותגובות לערעורים, טיפול מול פרקליטות המדינה במקום בו נדרש אישורה (העמדה לדין של נבחר ציבור, הגשת בקשת רשות ערעור), הפצת פסקי-הדין, דיווח עליהם למרשם הפלילי ועוד. כמו-כן מטפלת הלשכה המשפטית בהסמכתם של עורכי הדין החיצוניים ובודקת את בקשותיהם לשכר-טרחה.

(3) ליווי הליכי הטלת עיצומים כספיים – הן במחוזות והן במטה המשרד.

ד. ליווי הטיפול בעתירות (לבג"צ או לביהמ"ש לעניינים מנהליים) ובתביעות אזרחיות המוגשות נגד המשרד:

ההופעה בבתי המשפט בהליכים האמורים נעשית על-ידי פרקליטות המחוז, או על-ידי פרקליטות המדינה. הלשכה המשפטית מלווה באופן צמוד את הטיפול בהליכים אלה, ואת הכנת כתבי בי-דין בהם, מכינה התייחסויות מקצועיות ומשפטיות לפרקליטים המטפלים, מעבירה אליהם חומר הנדרש לטיפול בתיק, ועוד.

ה. מתן מענה לצרכים משפטיים מנהליים של המשרד:

(1) מכרזים – ליווי ההליך המכרזי על כל שלביו: סיווג ההתקשרות, בחינת היבטי ההפרטה, בדיקת המפרטים, מתן מענה לשאלות הבהרה, ליווי הליך שיפוט ההצעות, בחירת ההצעה הזוכה.

(2) הסכמים – עריכת הסכמי התקשרות עם גופים שונים, לרבות ניהול משא ומתן עובר לכריתתו. יש להעיר כי לא מדובר רק בהסכמים סטנדרטים, אלא גם בהסכמים ייחודיים לכל נושא, כגון הסכם בעניין ניקוי אסבסט, הסכם עם מפרק של חברה בעניין ניקוי שטח המפעל, הסכם עם תובעים חיצוניים או ההתקשרות עם חברות הגבייה.

(3) נושאי כ"א – מתן ייעוץ משפטי בתחום דיני העבודה, יישום הוראות התקש"ר, משמעת, הליכי הוצל"פ ועיקולים נגד עובדים, הסדרי ניגוד עניינים, הגבלות לאחר פרישה.

(4) תמיכות – הכנת מבחני תמיכות בנושאים שונים, הכנת "קולות קוראים", ייעוץ שוטף לועדת התמיכות.

(5) סקרים ומחקרים – ליווי הליך כתיבת ה-'קול קורא' ובדיקתו, וכן הליך המיון והבחירה של ההצעות הזוכות.

- (6) טיפול במינוריים המתבצעים על-ידי השר – בדיקת הבקשות למינוריים, בדיקת שאלונים, הכנת חוות דעת לוועדה לבדיקת מינוריים, או חוות דעת נדרשת כשהמינור אינו טעון אישור הוועדה לבדיקת מינוריים.
- (7) טיפול בהסמכות עובדים ובהרשאות לחקירה.
- (8) טיפול בהסמכת עו"ד חיצוניים ובהתקשרות איתם (בחירה, חידוש, הארכה).
- (9) טיפול בבקשות חסות מן המשרד.
- (10) חופש מידע ופניות ציבור – ליווי אגף פניות ציבור והממונה על חופש המידע בטיפול בבקשות למידע.
- (11) הגנת הפרטיות – ליווי סוגיות הקשורות לאבטחת מידע והגנת הפרטיות (בהקשר של מערכות מחשב, העברת מידע בין גופים ציבוריים, ועוד).
- (12) נושאי מידע נוספים - פרסומים, אתר האינטרנט של המשרד.
- (13) מתן ייעוץ בסוגיות שונות העולות מפעולת המשרד השוטפת, כגון תרומות, פטור ממכס, יישום הוראות התכ"ם, הנחיות היועץ המשפטי לממשלה בנושאים השונים ועוד.

ו. טיפול באמנות בינ"ל:

- (1) הכנה לקראת פורומים בינלאומיים בנושאי סביבה.
- (2) השתתפות במשא ומתן לקראת אישור אמנות והסכמים בינלאומיים.
- (3) ניסוח הסכמים בינלאומיים בנושאי סביבה.
- (4) השתתפות בניסוח הסתייגויות לאמנות ופרוטוקולים.
- (5) טיפול בהליכי אשרור אמנות בכנסת ובממשלה.
- (6) הערכות לאשרור אמנות מבחינת קליטתן במשפט הפנימי.

ז. הדרכות והרצאות:

עורכי-הדין בלשכה המשפטית נוטלים חלק בעריכת הדרכות של מפקחי המשטרה הירוקה ואגף ים וחופים ושל גורמי המשרד האחרים במטה ובמחוזות, לרבות ימי הפקת לקחים וניתוח מקרים, הכשרות של עובדים חדשים, פעולות הדרכה עם קבלתה של חקיקה חדשה, וגיבוש תכנים לקורסי אכיפה. כמו-כן נערכות על-ידי עורכי-הדין של הלשכה המשפטית הדרכות והרצאות במסגרת כנסים, השתלמויות וקורסים לגבי היבטים משפטיים בנושאים סביבתיים.

ח. משימות אחרות:

- (1) סיוע בהכנתן של הצעות להחלטות ממשלה, הכנת חוות-דעת משפטיות להחלטות ממשלה, קידומן של הצעות ההחלטה מול לשכות משפטיות של משרדים אחרים, והתייחסות להצעות החלטה של משרדים אחרים.
- (2) כתיבת נהלים בנושאים שונים.
- (3) סיוע בכתיבת תגובות לדוחות מבקר המדינה, המועברות למבקרת הפנים של המשרד.
- (4) ליווי הליך רישוי העסקים – הלשכה המשפטית עוברת על התנאים לסוגי רישיונות עסק בכל התחומים (תנאי מסגרת), וכן על התנאים נוספים שנקבעים מעת לעת ברישיון עסק ספציפי.
- (5) משפט משווה – במספר נושאים נדרש טיפול מעמיק בנושאים משפטיים בעלי משמעות, הדורש עריכת משפט משווה.
- (6) מגוון התפקידים מחייב חברות של עורכי הדין של הלשכה המשפטית בועדות וצוותים רבים. חלקם בינמשרדיים (כגון בעניין רישוי עסקים, שיקום אתרי פסולת, ועדות למתן היתרי הזרמה / הטלה לים ועוד), חלקם פנים משרדיים - בהקשר המקצועי (כגון הועדה הטכנית העוסקת באסבסט, ועדה לענייני הדברה, וועדה מקצועית לרישום תכשירי הדברה ועוד), או בהקשר לטיפול המשרד (כגון מספר ועדות מכרזים שונות הפועלות במשרד, ועדות תמיכות, ועדות בענייני עובדים, ובהן ועדת מתנות, ועדת החזר הוצאות משפט ועוד).